

VALG AF IVÆRKSÆTTERSELSKABET SOM SELSKABSFORM

Choice of the entrepreneurial Company as Company form

af MARIANNE LADEFOGED HOVE

Afhandlingen har fokus på revisionen af selskabsloven i 2013, hvor en ny selskabsform – iværksætterselskabet – blev vedtaget og reglerne indsat i SL kapitel 20a. I den henseende undersøges hvorvidt iværksætterselskabet er en optimal selskabsform for iværksættere, og selskabsformen sammenlignes herved med de organisationsformer, iværksættere har anvendt inden ændringen af selskabsloven. Afhandlingen indledes i den forbindelse med et afsnit om hvilke faktorer iværksættere efterspørger i opstartsperioden samt hvilke organisationsformer der førhen er blevet anvendt. Det konkluderes her, at iværksættere efterspørger et lavt kapitalkrav, en begrænset hæftelse, lave stiftelsesomkostninger, begrænset lovregulering samt skattemæssige forhold. Desuden slutes det, at de mest anvendte selskabsformer for iværksættere er enkeltmandsvirksomheden, interessentskabet samt anpartsselskabet. Dernæst foretages en redegørelse samt analyse af de særlige regler der gør sig gældende for et IVS, herunder både de selskabsretlige og skattemæssige forhold. Det kan ud fra undersøgelsen af iværksætterselskabet sammenholdt med de førømtalte anvendte organisationsformer slutteligt konkluderes, at iværksætterselskabet er en god løsning for de iværksættere der ikke har behov for et stort kapitalgrundlag, idet det nu er væsentligt nemmere at etablere virksomhed i selskabsform. Grundet at det lave kapitalkrav kan føre til personlig hæftelse, de høje stiftelsesomkostninger, selskabslovens omfattende præceptive lovregulering samt de fordelagtige skattemæssige forhold for et personselskab, konkluderes det imidlertid, at iværksætterselskabet er en mindre optimal løsning for iværksættere set i forhold til en enkeltmandsvirksomhed, et interessentskab og anpartsselskabet.

Indholdsfortegnelse

VALG AF IVÆRKSÆTTERSELSKABET SOM SELSKABSFORM.....	1
1. Indledning.....	2
1.1. Valg af emne.....	2
1.2 Afhandlingens formål, metode og kildegrundlag.....	3
1.3. Emneafgrænsning	4
2. Hvilke behov har iværksættere	4
3. Hvilke retlige rammer har iværksættere anvendt	5
4. Iværksætterselskabet	6
4.1. Indledning	6
4.2. Reformændringer i andre europæiske lande. Inspiration fra Tyskland.....	8
4.3. Lovregulering	9
4.4. Selskabsbetegnelsen	10
4.5. Stiftelsen af et iværksætterselskab	10
4.6. Kapitalkravet.....	12
4.6.1. Forbud mod apportindskud	14

4.7. Udbytte og Konsolideringskrav – henlæggelse til ”fri” og bunden reserve	15
4.8. Hæftelsen	16
4.9. Ledelsesstrukturen.....	17
4.9.1. Forsvarligt kapitalberedskab og kapitaltab	17
4.10. Offentlighed omkring selskabets forhold	19
4.11. Anvendelsesområdet.....	20
4.12. Omregistrering til et anpartsselskab	22
4.13. Iværksætterselskabets skattemæssige forhold	23
5. Valg af selskabsform for iværksættere.....	23
5.1. Indledning	23
5.2. Personsselskaber m.v.	24
5.2.1. Retssikkerhed og lovregulering.....	24
5.2.2. Offentlighed.....	26
5.2.3. Kapitalkrav, kapitalrekonstruktion og adgangen til at trække kapital ud af selskabet.....	26
5.2.4. Hæftelsen	27
5.2.5. Forholdet til omverdenen.....	28
5.2.6. Skattemæssige forhold	29
5.3. Anpartsselskaber	31
5.3.1. Lovregulering.....	31
5.3.2. Kapitalkrav og adgangen til at trække kapital ud af selskabet	31
5.3.3. Hæftelsen	36
5.3.4. Forholdet til omverdenen.....	37
6. Konklusion og perspektivering	37
6.1. Sammenfatning og konklusion	37
6.2. Perspektivering	39
7. Litteraturliste	41
8. Oversigt over anvendte forkortelser	43

1. Indledning

1.1. Valg af emne

I lyset af den økonomiske krise har det gennem de seneste år været en udfordring for danske virksomheder, at skabe vækst. Selvom Erhvervsstyrelsens iværksætterindeks fra 2012 viser tegn på forbedringer, er iværksætteraktiviteten stadigvæk præget af eftervirkningerne af den økonomiske krise. Dette har lagt en dæmper på efterspørgslen herhjemme og i vores nabolande, hvilket gør det svært at drive virksomhed, ikke mindst en nystartet virksomhed.¹ En forudsætning for fremadrettet af kunne skabe nye virksomheder, der kan bidrage med innovative løsninger, udfordre de eksisterende virksomheder og skabe arbejdspladser, er at tilbyde gode rammevilkår for iværksætteri. Den nuværende Regering har herved de seneste år igangsat initiativer, der har skulle puste nyt liv til iværksætteraktiviteten. Målet har været at sikre, at det skal være så nemt og attraktivt som muligt, at drive virksomhed i Danmark, sådan at vi kan øge antallet af nye virksomheder, skabe økonomisk vækst i samfundet samt forblive konkurrencedygtige i forhold til vores nabolande.² Et af de seneste politiske tiltag i denne retning er vedtagelse af lov nr. 616 af 12. juni 2013 ”Lov om ændring af selskabs-

¹Jf. ”Iværksætterindeks 2012 – Vilkår for iværksættere i Danmark”, Erhvervsstyrelsen, s. 3.

²Jf. Ibid.

loven, lov om visse erhvervsdrivende virksomheder, årsregnskabsloven og lov om Det Centrale Virksomhedsregister". Loven trådte i kraft den 1. januar 2014. En af de centrale nyskabelser med denne lov er indførelsen af iværksætterselskabet (IVS) i selskabsloven.

På trods af lovens gode intentioner, er iværksætterselskabet imidlertid blevet mødt af massiv kritik. Allerede under høringssvaret til lovforslaget blev selskabsformen kritiseret og samtidig har der på diverse blogs, iværksætter-forummet og særligt i pressen været stor debat omkring det, at indføre en selskabsform uden kapitalkrav. Kritikken skyldes blandt andet, at det frygtes, at muligheden med det nye selskab kan føre til misbrug og skabe "svage" virksomheder med stor risiko for konkurs og tvangsopløsning til følge. Netop de juridiske problemstillinger som indførelsen af iværksætterselskabet giver anledning til, er emnet for nærværende afhandling. Interessen for emnet skyldes især den omfangsrige kritik, ligesom ændringsloven i høj grad er aktuell og tiltrækker sig opmærksomhed i den samfundsmæssige debat.

1.2 Afhandlingens formål, metode og kildegrundlag

I forhold til at iværksætterselskabet er et alternativ til aktie- og anpartsselskabsformen, er det nærliggende at undersøge, om muligheden for at stifte et iværksætterselskab er en optimal løsning for iværksættere. For at kunne foretage denne vurdering, vil det ligeledes være afhandlingens formål, at foretage en sammenligning af iværksætterselskabet og de af iværksættere mest anvendte organisationsformer.

Ved brug af retsdogmatisk metode vil afhandlingen som det første, redegøre for hvilke faktorer der efterspørges af iværksættere, når de skal vælge selskabsform i opstartsfasen. Yderligere vil der kort blive gjort rede for, hvordan virksomhedsstrukturen er i Danmark, for derefter at kunne udrede hvilke retlige rammer, iværksættere anvender. En sådan redegørelse er essentiel til forståelse af, hvilke motiver der er væsentlige for iværksættere og som ønskes opfyldt ved en optimal selskabsform. Ligeledes ønskes en forståelse for hvilke selskabsformer iværksætterselskabet er i "konkurrence med", når der skal vælges selskabsform. Iværksætterselskabet er indført på baggrund af *lov nr. 616 af 12. juni 2013*, hvorved denne lovs tilblivelse herefter kort vil blive gjort rede for. Imidlertid vil afsnittet som det første indeholde en kort redegørelse for konkurrencen mellem retssystemer samt den reformændring der fandt sted i Tyskland tilbage i 2008. Sigtet er at afdække, hvordan man i andre lande har forsøgt at lette adgangen til at stifte selskaber. I forlængelse af det teoretiske afsnit foretages en analyse af iværksætterselskabet og en grundig gennemgang af de særlige regler, der gælder for denne selskabsform. Da iværksætterselskabers skatteretlige forhold ikke afviger fra anpartsselskabers forhold, vil denne behandling alene være kortfattet. Efterfølgende foretages en undersøgelse af iværksætterselskabet sammenholdt med de i redegørelsen omtalte selskabsformer i et forsøg på at fastslå, hvorvidt iværksætterselskabet er en mere optimal selskabsform. Her vil også både de selskabsretlige- samt skatteretlige forhold blive inddraget. Disse områder udgør imidlertid i sig selv en omfattende juridisk disciplin, som det ligger uden for rammerne af afhandlingen at beskrive dybdegående. Undersøgelsen samt analysen begrænses derfor til en række af de mest væsentligste problemstillinger.

Da revisionen af selskabsloven er relativ ny, har loven endnu ikke været genstand for domstolsprøvelse, hvorfor analysen af de problemstillinger der opstår ved anvendelse af selskabsformen, ikke kan støttes på allerede eksisterende retspraksis. De anvendte kilder i afhandlingen vil således bestå af lovforarbejder, tidsskrifter, avisartikler samt juridisk litteratur.³

³ Det skal hertil nævnes, at der til afhandlingen er blevet udarbejdet en "materialesamling", hvori der kan findes ellers svært tilgængeligt materiale.

1.3. Emneafgrænsning

I nærværende afhandling vil alle selskabsformer ikke blive behandlet. Det overordnede fokus vil være på de mest anvendte selskabsformer, iværksættere har anvendt inden lovændringen i 2013. Dette omfatter primært enkeltmandsvirksomheden, interessentskabet (I/S) samt anpartsselskabet. Aktieselskabet er en særligt velegnet selskabsform for større selskaber med mange deltagere, hvorfor denne selskabsform ikke vil blive nærmere omtalt. Dog vil der i analysen blive undersøgt, hvorvidt iværksætterselskabet i praksis kan fungere som henholdsvis et holdingselskab og som komplementar i et kapitalkommanditselskab.

Det vil på baggrund af begrænsningen af opgavens omfang, ikke være muligt at foretage en udtømmende behandling af iværksætterselskabet. Iværksætterselskabets regnskabsmæssige forhold, selskabets indre forhold, de ydre forhold samt selskabsdeltagernes udtræden og iværksætterselskabets likvidation, vil således ikke nærmere blive gennemgået. I denne henseende er fokus rettet mod de forhold der findes mest relevant til besvarelse af afhandlingens problemformulering.

Det er et bevidst valg at anvende betegnelsen "selskabsformer", for på den måde at have en samlebetegnelse, selvom enkeltmandsvirksomheden principielt ikke er en selskabsform, men en virksomhedsform.

2. Hvilke behov har iværksættere

Når iværksættere har besluttet at starte egen virksomhed, enten alene eller sammen med andre, står de i opstartsfasen overfor en række valg af forskelligartede karakter, som er afgørende for, om deres idé kan virkeliggøres. Projektet skal finansieres, der skal skaffes samarbejdspartnere, og der skal tages stilling til, hvilken retlig ramme virksomheden skal drives i, herunder i personlig regi eller i selskabsform. Valg af selskabsform afhænger overordnet set af virksomhedens individuelle forhold samt deltagernes behov og interesser.

I en spørgeskemaundersøgelse foretaget af Mette Neville og Karsten Engsig Sørensen fra Aarhus Universitet, blandt virksomheder der i 2009 havde etableret deres virksomhed som enten enkeltmandsvirksomheder, interessentskaber eller anpartsselskaber, undersøges i den forbindelse hvilke faktorer der var styrende for deres valg af virksomhedsform.

Det fremgår af undersøgelsen, at de faktorer iværksættere vægtede højest, da de skulle etablere deres virksomhed, var en begrænset hæftelse, lave stiftelsesomkostninger, få administrative byrder, samt intet eller et lille kapitalkrav.⁴ Indehaverene blev samtidig spurgt om, hvilke faktorer der ville være vigtigst for dem, såfremt de skulle vælge virksomhedsform i dag (2012), med de erfaringer de havde opnået. Svaret hertil var i overensstemmelse med først stillede spørgsmål, dog med enkelte afvigelser.⁵ Det interessante er, at respondenterne i dag ville tillægge faktorer som skattemæssige forhold samt at virksomheds- eller selskabsformen er fleksibel, hvorved menes at der gælder få tvingende regler, en større vægt. En anden interessant betragtning er, at den begrænsede hæftelse på stiftelsestidspunktet kun spillede en mindre central rolle, hvorimod hæftelsen blev tillagt en noget større vægt, hvis der skulle vælges selskabsform i dag.

Ud fra undersøgelsen kan det udledes, at iværksættere ønsker at kunne begrænse deres hæftelse overfor henholdsvis virksomhedens og selskabets forpligtelser. Desuden medfører iværksætteres ofte økonomiske begrænsninger et ønske om manglende eller et lille minimumskapitalkrav. Endvi-

⁴ Jf. Mette Neville & Karsten Engsig Sørensen: "Styrkelse af iværksætteri", NTS 2012, nr. 2, s. 18-68, s. 23, figur 1.

⁵ Jf. NTS 2012:2, s. 24, figur 2.

dere efterspørger iværksættere lave stiftelsesomkostninger og samtidig spiller selskabsformens fleksibilitet, herunder lav lovregulering samt skattemæssige forhold også en væsentlig rolle. Undersøgelsen viser endvidere at den vigtigste faktor, når iværksættere skal vælge selskabsform er kapitalkravet. Det interessante spørgsmål er dog, om indførelsen af iværksætterselskabet er nok til at imødekomme disse behov.

3. Hvilke retlige rammer har iværksættere anvendt

Der findes i dansk ret en vidtgående aftalefrihed på selskabsrettens område.⁶ Aftalefriheden indebærer, at de erhvervsdrivende med få begrænsninger frit kan bestemme, hvilken organisationsform de ønsker at drive deres virksomhed i. Karakteren af den virksomhed, som man ønsker at etablere, fastlåser således ikke valget. Det er kun inden for nogle få erhvervsområder (primært inden for finanssektoren), at der endnu er begrænsninger.⁷ Valgfriheden omfatter alle kendte traditionelle selskabsformer, men der er dog også frihed til at skabe en hidtil ikke anvendt selskabsform, som retlig ramme om den påtænkte virksomhed. På trods af den selskabsretlige aftalefrihed er virksomhedsstrukturen i Danmark imidlertid kendetegnet ved, at størstedelen af de danske virksomheder er organiseret i en af de sædvanlige former. Valget foretages heraf typisk mellem drift i personligt regi enten som enkeltmandsvirksomhed eller såfremt der er tale om mere end én virksomhedsejer - som interessentskab, eller drift i selskabsform hvor det sædvanligvis vil være et valg mellem et anpartsselskab eller et aktieselskab.

Virksomhedsformer 2012	Antal virksomheder	Antal virksomheder i %	Omsætning	Omsætning i %	Antal ansatte	Antal ansatte i %
Enkeltmandsvirksomhed	151.088	50,1	251.891	7,2	103.705	4,9
I/S	15.690	5,2	110.204	3,1	37.240	1,7
A/S	30.287	10,0	2.442.974	69,8	861.948	40,5
Fond, forening m.v.	13.914	4,6	29.807	0,8	101.838	4,8
ApS	80.991	26,9	436.113	12,5	241.461	11,3
Andelsforening	2.099	0,7	131.899	3,7	22.871	1,1
Offentlig myndighed	260	0,1	Ikke oplyst	—	628.132	29,52
Øvrige	7.152	2,4	87.991	2,5	129.964	6,109
I alt	301.481	100 %	3.498.444	100 %	2.127.159	100 %

Af oversigten⁸ ses fordelingen efter ejerform over antallet af virksomheder i Danmark i 2012 og samtidig en oversigt over en samlet omsætning og antal ansatte fordelt efter virksomhedens ejerform, og i procent. I 2012 var der registreret 301.481 virksomheder. Det fremgår endvidere, at enkeltmandsvirksomheder og anpartsselskaber tilsammen udgør 77 % af alle danske virksomheder, hvilket gør de to organisationsformer til de mest anvendte selskabsformer for erhvervmæssig virksomhed i Danmark.

Historisk set er enkeltmandsvirksomheden den mest udbredte virksomhedsform i Danmark, hvis man ser på antallet af virksomheder. Nyeste tal fra 2014 viser, at dette stadigvæk gør sig gældende.

⁶ Jf. Carsten Fode & Noe Munck: "Valg af selskabsform & omstrukturering af selskaber", 3. Udgave, Karnov Group A/S, 2012, s. 53.

⁷ Jf. Ibid., s. 41.

⁸ Udtræk fra Danmarks statistik samt egen tilvirkning. Statistikken dækker over alle reelt aktive firmaer i alle brancher i Danmark. Her forstås firmaer, hvor der præsenteres en arbejdsindsats på mindst 0,5 årsværk for den pågældende branche.

I 1. kvartal af 2014 blev der etableret ca. 7.000 enkeltmandsvirksomheder mod 2.800 anpartsselskaber.⁹ Blandt personselskaberne er det interessentskabet, som er den dominerende selskabsform.

I forhold til ovenstående statistik tegner der sig imidlertid et andet billede, såfremt man ser på den omsætning og det antal ansatte, som de enkelte ejerformer repræsenterer. Det fremgår af oversigten, at enkeltmandsvirksomheden ikke bidrager væsentligt til vækst i Danmark i forhold til virksomhedernes samlede omsætning, der kun udgør 7,2 %. Det kan heraf slutes, at enkeltmandsvirksomhederne generelt set er små virksomheder. Selvom forskellen er mindre for I/S'erne og ApS'erne, har disse dog heller ikke en omsætning, der svarer til deres procentvise andel af virksomhederne. I 2012 udgjorde anpartsselskabernes omsætning alene 12,5 % af den samlede omsætning i Danmark. Det fremgår af tallene, at danske anpartsselskaber overvejende også er små selskaber. Tallene viser endvidere, at aktieselskabsformen er ramme for den store virksomhed. Målt på omsætning, er aktieselskabet den mest dominerende selskabsform, der bidrager til mest vækst i Danmark og samtidig er det den selskabsform, der besidder det største antal beskæftigede.

Som det fremgår af de statistiske oplysninger, er det karakteristisk for de almindelige danske virksomheder, at de er små eller mindre samt at de normalt har én eller højst få deltagere. Desuden tegnes der et billede af, at de mest udbredte virksomhedsformer i Danmark inden lovændringen i 2013, er enkeltmandsvirksomheden, interessentskabet, anpartsselskabet og aktieselskabet. Som der gøres rede for i ovenstående afsnit, har iværksætterens økonomi i opstartsfasen dog væsentlig indflydelse på valget af selskabsform. I lyset heraf og med henblik på det høje kapitalkrav for aktieselskaber, har denne selskabsform sjældent været det umiddelbare valg for nystartede iværksættere. Såfremt iværksætteren ønskede at etablere virksomhed i selskabsform, fordi de ikke ønskede at hæfte personligt med deres formue, men ikke kunne erlægge minimumskapitalkravet for et ApS, kunne de imidlertid stifte et "selskab med begrænset ansvar", et såkaldt S.m.b.a., reguleret af LEV. Denne organisationsform har dog ikke været nær så udbredt som de andre nævnte selskabsformer

Sammenfattende kan det anføres, at iværksættere før reformændringen i 2013, har anvendt fire overordnede selskabsformer som retlig ramme for deres virksomhed, herunder enkeltmandsvirksomheden, interessentskabet, anpartsselskabet samt S.m.b.a.'et.

4. Iværksætterselskabet

4.1. Indledning

Med vedtagelsen af selskabsloven i 2009 blev der indsat en revisionsklausul i § 374, hvorefter daværende økonomi- og erhvervsminister senest 2 år efter at lovens kapitalbestemmelser var trådt i kraft (lovens § 4 vedrørende lempelserne i kapitalkravet for anpartsselskaber), skulle evaluere hele eller dele af loven. Erhvervsstyrelsen igangsatte herved i februar 2012 en evaluering af SL med henblik på at vurdere, om der på baggrund af erfaringer med loven var behov for tilpasninger. Der var med evalueringen tale om en generel vurdering, som ikke var begrænset til SL's regler om minimumskapitalen for anpartsselskaber. Samtidig var det ikke evalueringens formål, at fremkomme med forslag til en ny lov, men alene at evaluere den gældende lov fra 2009, med henblik på at sikre, at den i praksis opfyldte de i lovens kommissorium opstillede mål om at skabe en enkel, klar og effektiv erhvervsregulering, som var så let som mulig for erhvervslivet at administrere og efterleve.¹⁰

⁹ Jf. <https://erhvervsstyrelsen.dk/ivserne-er-kommet-fornuftigt-fra-start-0>

¹⁰ Jf. "Modernisering af selskabsretten", Betænkning nr. 1498, november 2008, Økonomi- og Erhvervsministeriet, Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, s. 15.

Evalueringen af SL blev den 27. februar 2012 indledt med en skriftlig høring af en række interessenter. Desuden blev der afholdt to møder, hvor formålet var at diskutere de indkomne høringssvar samt at vurdere konkrete problemstillinger i henhold til selskabsloven. Det fremgår af høringsnotatet dateret den 26. februar 2013, at høringen afspejlede en overordnet tilfredshed med selskabsloven fra 2009. Samtidig viste både høringen og Erhvervsstyrelsens egne erfaringer fra administrationen af SL, at der dog var behov for en række ændringer og præciseringer af lovens bestemmelser.¹¹ På denne baggrund blev der således udarbejdet et lovforslag om ændring af selskabsloven: *Forslag til lov om ændring af selskabsloven, lov om visse erhvervsdrivende virksomheder, årsregnskabsloven og lov om Det Centrale Virksomhedsregister (L 152/2012-13)*. Lovforslaget blev sendt i høring den 19. december 2012, til i alt 109 organisationer, foreninger m.v., hvoraf 26 af disse har haft konkrete bemærkninger til udkastet til lovforslaget. Lovforslaget, *L 152/2012-13*, blev senere enstemmigt vedtaget af Folketinget ved tredje behandling den 16. maj 2013 og blev den 12. juni 2013 stadfæstet som **Lov om ændring af selskabsloven, lov om visse erhvervsdrivende virksomheder, årsregnskabsloven og lov om Det Centrale Virksomhedsregister**.¹² Den 15. november 2013 blev der fremsat bekendtgørelse om ikrafttræden, hvori det i § 2 annonceres, at ændringerne trådte i kraft den 1. januar 2014, jf. Ikrafttrædelsesbekendtgørelse nr. 1385 af 15/11 2013.

En af de centrale nyskabelser med reformændringen er indførelsen af et "iværksætterselskab" (IVS) i et nyt kapitel 20 a i selskabsloven. Iværksætterselskabet er defineret i *ændringsloven* § 5, nr. 14, hvor det anføres:

"Iværksætterselskabet er et anpartsselskab (...) der ikke har en registreret selskabskapital på mindst 50.000 kr., og som opfylder betingelserne i § 357 a."

Der er med iværksætterselskabet således ikke tale om en egentlig selvstændig selskabsform, men derimod en særlig type anpartsselskab. Imidlertid gælder der dog nogle særlige afvigende regler for iværksætterselskaber, herunder særregler om minimumskapital, kapitalafgang, henlæggelse til en særlig bunden reserve, omregistrering samt om navnebetegnelse. Disse regler er nærmere redegjort for nedenfor.

Den primære målgruppe for IVS'et er iværksættersegmentet. Ifølge lovbemærkningerne¹³ vurderer man, at der findes en gruppe af iværksættere, der i deres opstartsfase hverken har økonomi eller behov for et større kapitalgrundlag, men som til gengæld har incitament til at igangsætte et forretningspotentiale. Iværksætterselskabet giver herved iværksættere mulighed for at afprøve, om deres forretningsidé er bæredygtig, uden at selskabsformen udgør en barriere herfor.

Formålet med indførelsen af selskabsformen er således at skabe gode rammevilkår for iværksættere, sådan det bliver så enkelt og attraktivt som muligt for disse at etablere virksomhed i Danmark.¹⁴ Hensigten er, at det skal være muligt for iværksættere, at starte virksomhed i regi af et kapital-selskab med begrænset økonomisk hæftelse, selvom det ved stiftelsen ikke er muligt at opfylde kapitalkravet for et anpartsselskab. Indførelsen skal desuden ses i sammenhæng med, at man med revi-

¹¹ Jf. Høringsnotat ad L 152 – Forslag til ændring af selskabsloven, lov om visse erhvervsdrivende virksomheder, årsregnskabsloven og lov om Det Centrale Virksomhedsregister, 26. februar 2013, Erhvervs- og Vækstministeriet, s. 2.

¹² Jf. Lov nr. 616 af 12. juni 2013.

¹³ Jf. Lovforslaget som fremsat L 152, den 27. februar 2013 af erhvervs- og vækstministeren, "Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser", Til nr. 190, s. 107.

¹⁴ Jf. Lovforslaget som fremsat L 152, Til nr. 190, s. 106.

sionen af selskabsloven ændrer LEV og forbyder S.m.b.a.-selskabsformen. Formålet hermed er, at få flere virksomheder over i en lovreguleret selskabsform, hvor der – i modsætning til LEV – stilles krav til ledelse, kapital og åbenhed samtidig med, at man bevarer en vis fleksibilitet til gavn for især iværksættere.¹⁵ Det blev i forbindelse med den før omtalte evaluering undersøgt hvorvidt selskabsformen oftere går konkurs eller bliver tvangsopløst end anpartsselskaber, hvilket blev bekræftet. Med udfasningen af selskabsformen tvinges de erhvervsdrivende nu over i et iværksætterselskab eller i et anpartsselskab. Ligeledes er det hellere ikke længere muligt at foretage fusioner og spaltninger, hvor der opstår et eller flere nye S.m.b.a.'er. De selskaber der allerede drives i form af et S.m.b.a., kan dog fortsat bestå.

Endelig er det et overordnet politisk mål med iværksætterselskabet, at fremme iværksætteri og styrke væksten i Danmark, der gerne skulle skabe nye arbejdspladser.

4.2. Reformændringer i andre europæiske lande. Inspiration fra Tyskland

Ved indførelsen af iværksætterselskabet følger Danmark en europæiske tendens, hvor en række lande i den senere tid helt har afskaffet eller nedsat minimumskapitalkravet for stiftelse af anpartsselskaber. Gennemførelsen af disse selskabsretlige revisioner har i alle tilfælde medført en mulighed for at stifte et anpartsselskab med en selskabskapital, der har været lavere end det danske kapitalkrav.¹⁶

Udviklingen skal ses i lyset af etableringsfriheden efter artikel 49 TEUF smh. med artikel 54, der har medført en øget konkurrence mellem de europæiske landes retssystemer, herunder medlemsstaternes selskabslovgivning.¹⁷ Siden Centros-sagen hvor EU-Domstolen besvarede Højesterets præjudicielle spørgsmål, er konkurrencen yderligere skærpet. I Centros-sagen¹⁸, og siden sagerne Überseering¹⁹ og Inspire Art-sagen,²⁰ slog EU-Domstolen udtrykkelig fast, at man lovligt kan drive erhvervsvirksomhed gennem etableringskæder, hvorved en person bosiddende i en medlemsstat stifter et selskab i en anden medlemsstat, hvorefter dette selskabs primære aktivitet er at drive erhvervsvirksomhed gennem en filial i den pågældende persons hjemland.²¹ Selvom selskabets primære erhvervsaktivitet således foregår i filiallandet, omfattes selskabet dog af det lands statut, hvori det er stiftet. Dette medfører, at filiallandet ikke længere har indflydelse på de materielle regler, der finder anvendelse for de selskaber, som driver erhvervmæssig virksomhed i landet igennem en filial. På trods af EU-harmoniseringen er der således mulighed for, at have forskellige materielle selskabsretlige regler blandt medlemsstaterne, især for minimumskapitalkravet for anpartsselskaber.

For dansk selskabsrets udvikling har disse principielle domme haft en afgørende betydning. Muligheden for frit at kunne etablere en filial i Danmark med hovedsæde i en anden medlemsstat, der har en mere fordelagtig selskabslovgivning, skaber et øget pres på at tilpasse det danske minimumskapitalkrav for anpartsselskaber i forhold til andre lande. Som det ses af ovenstående afsnit 2, er kapitalkravet netop en vigtig parameter for iværksættere, når de skal vælge selskabsform.

I den forbindelse kan det nævnes, at England i lang tid har været et attraktivt iværksætterland, da kapitalkravet til stiftelse af et Private Limited Company (Ltd) alene udgør 1 £. Udbredelsen af

¹⁵ Jf. Lovforslaget som fremsat L 152, Til § 2, s. 108.

¹⁶ Jf. Troels Michael Lilja: "Iværksætterselskaber – nøglen til en konkurrencedygtig dansk selskabsret?", Ugeskrift for Retsvæsen, 2013B.141, s. 1.

¹⁷ Jf. Gomard & Schaumburg-Müller, "Kapitalselskaber - Aktie- og anpartsselskaber, 7. udgave, Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 2013, s. 39.

¹⁸ Sag C-212/97, Centros Ltd mod Erhvervs- og Selskabsstyrelsen.

¹⁹ C-2008/00, Überseering.

²⁰ C-167/01, Inspire Art.

²¹ Jf. U.2013B.141, s. 2.

netop Ltd'er har været stærkt stigende både i Tyskland og i Norge.²² På baggrund af denne udbredelse der medførte en voldsom stigning i antallet af filialer af det engelske Ltd, indførte man i Tyskland i 2008 en ny variant af det tyske anpartsselskab - et "Unternehmergeellschaft (haftungsbeschränkt)" med forkortelsen "UG", som oversat til dansk betyder "iværksætterselskab". Det karakteristiske ved UG'et er, at det kan stiftes med et mindstekapitalkrav på 1 €²³ Til sammenligning krævede det efter de gamle regler 25.000 € svarende til 187.000 kr., at stifte et GmbH. Det fremgår til gengæld af GmbH § 5, at såfremt der generes et overskud, er selskabet hvert år forpligtet til at henlægge mindst 25 % heraf til en bunden reserve, indtil kapitalgrundlaget udgør 25.000 €²⁴ Herefter kan det besluttes at omregistrere selskabet til et GmbH. Som man kunne frygte, har de omtalte UG'er med det lave kapitalkrav ikke givet anledning til en forøgelse i antallet af konkurser. Tværtimod har det vist sig, at selskabsformen er blevet anvendt i stort omfang uden nævneværdige konkurser. Ved udgangen af 2012 var der registreret 76.000 UG'er,²⁵ og samtidig kan det anføres, at antallet af engelske Ltd'er i Tyskland er faldet siden indførelsen af UG.²⁶

Som det skal ses nedenfor, er det danske IVS stort set identisk med de tyske regler om UG'et. Af lovbemærkningerne fremgår det også netop, at inspirationen til indførelsen af IVS'et stammer fra Tyskland.²⁷

Det er ikke kun i Tyskland, at der er taget skridt til at fremme iværksætteri. I Norge nedsatte man i 2011 minimumskapitalkravet for "Aksjeselskapet", svarende til det danske ApS, fra 100.000 NOK til 30.000 NOK.²⁸ Hensigten med reformændringen var, som med revisionen af den tyske anpartsselskabslov, at gøre det lettere for erhvervsdrivende at stifte et aksjeselskab. Meget tyder på, at nedsættelsen af kapitalkravet, har virket efter hensigten. I første halvår af 2012 kunne man konstatere at antallet af nyregistrerede aksjeselskaber var steget med 76,5 % i forhold til året før, mens antallet af nyregistrerede filialer faldt med 60 %.²⁹

På baggrund af ovenstående tyder det på, at andre lande har positive erfaringer med at målrette selskabsretlige reformer på iværksættere. Iværksætterselskabet ses således vigtig for den danske konkurrenceevne, hvilket også er en begrundelse for indførelsen af selskabsformen.

4.3. Lovregulering

Reguleringen af et iværksætterselskab samles som nævnt ovenfor i et særskilt kapitel 20 a i selskabsloven. I den forbindelse fremgår det af SL § 357 a, stk. 1, at:

"Lovens regler om anpartsselskaber finder anvendelse på iværksætterselskaber, medmindre andet er fastsat i dette kapitel."

Bestemmelsen medfører, at iværksætterselskabet er omfattet af selskabslovens regler for anpartsselskaber, medmindre andet fremgår af kapitel 20 a. Dette indebærer, at når anpartsselskaber omtales i

²² Jf. U.2013B.141, s. 3.

²³ Jf. Lovforslag som fremsat ad L 152, til nr. 190, s. 106.

²⁴ Jf. U.2013B.141, s. 3.

²⁵ Jf. Mette Neville & Karsten Engsig Sørensen (red.): "Selskaber, aktuelle emner", 1. udgave, Jurist- og økonom forbundets forlag, 2013, s. 40.

²⁶ Jf. U.2013B.141, s. 3.

²⁷ Jf. Lovforslag som fremsat ad L 152, til nr. 190, s. 106.

²⁸ Jf. Ibid.

²⁹ Jf. NTS 2012:2, s. 36.

anden lovgivning, herunder i ÅRL, skattelovgivningen samt reglerne om insolvens, omfatter det både de anpartsselskaber, der allerede kendes i dag samt iværksætterselskabet.

Fordelen herved er for det første, at reformændringen er overskuelig og at store ændringer af følgelovgivningen undgås. Ligeledes sikres det, at iværksætterselskabet i vidt omfang er forankret i velkendte regler. Reglerne er tilmed blevet anvendt i en lang årrække, hvilket medfører en lettere implementering i erhvervslivet. Rådgivere skal på den måde ikke bruge lang tid på, at sætte sig ind i nye regler, hvorved transaktionsomkostningerne vil blive mindre, end hvis man havde indført en hel ny selskabsform.

4.4. Selskabsbetegnelsen

Det følger endvidere af SL § 357 a, stk. 3, at:

”Kun iværksætterselskaber kan og skal i deres navn benytte betegnelsen ”iværksætterselskab eller forkortelsen ”IVS”.

I henhold til forarbejderne skal den særlige betegnelse sikre, at navnet er kendelig for omverdenen, herunder bl.a. medarbejdere, samarbejdspartnere, myndigheder og kreditorer.³⁰ Ved benyttelse af selskabsbetegnelsen bliver offentligheden velvidende om, at der er tale om et IVS og omverdenen forudsættes selv, at undersøge kreditværdigheden eller mangel på samme, for det IVS de samarbejder eller handler med. Med bestemmelsen har man sikret, at en eventuel dårlig omtale der er knyttet til IVS’et pga. det lempelige kapitalkrav, ikke smitter af på anpartsselskabsformen.

Det følger endvidere af bestemmelsen, at kun et iværksætterselskab *kan* benytte betegnelsen ”iværksætterselskab” eller forkortelsen ”IVS.” Imidlertid fremgår det af forarbejderne,³¹ at det alene er betegnelsen ”IVS” og ikke ”iværksætterselskab”, som der opnås en lovfæstet eneret til at anvende. Overtrædelse af bestemmelsen er strafsanktioneret med bødestraf, jf. SL § 2, stk. 4, jf. SL § 367, stk. 1.

4.5. Stiftelsen af et iværksætterselskab

Såfremt man ønsker, at drive sin virksomhed som et IVS, er de første skridt at stifte og anmelde selskabet til Erhvervsstyrelsen. Stifterens beslutning eller aftalen mellem flere stiftere om at stifte et IVS, indføres i et stiftelsesdokument og stiftelsen finder sted ved underskrivelsen heraf.³² Stiftelsesdokumentet skal desuden indeholde selskabets vedtægter og bestemmelser om tegningen af den selskabskapital, der er angivet i vedtægterne, jf. SL §§ 25-29. Et IVS kommer dog først til eksistens som kapital-selskab ved registrering i Erhvervsstyrelsen, jf. SL §§ 40 og 357 a. Herefter vil stiftelsesdokumentet være offentlig tilgængeligt via CVR’s hjemmeside.

De oplysninger der skal anføres i et stiftelsesdokument er oplistet i SL §§ 26-27, hvoraf det dog af § 27 fremgår, at stiftelsesdokumentet kun skal indeholde bestemmelser om de nævnte forhold, hvis der er truffet beslutning herom. I den forbindelse skal det efter SL § 26, nr. 6 oplyses, hvorvidt stiftelsesomkostningerne skal afholdes af selskabet og i bekræftende fald angive de anslåede omkostningerne ved stiftelsen. For et IVS skal der ved stiftelsen indbetales et gebyr på kr. 670³³.

³⁰ Jf. Lovforslaget som fremsat L 152, Til nr. 190, s. 106.

³¹ Jf. Ibid.

³² Jf. Erhvervsstyrelsens vejledning om etablering af et IVS, juli 2014, s. 6.

³³ Jf. <http://erhvervsstyrelsen.dk/ivaerksaetterselskab>

Et IVS kan oprettes af én eller flere stiftere, herunder såvel en fysisk som en juridisk person, jf. SL § 24. Hertil skal dog nævnes, at personligt drevne virksomheder ikke kan stifte et IVS, hvorfor en sådan anmeldelse vil blive nægtet af Erhvervsstyrelsen.³⁴ For alle stiftere gælder det endvidere, at de ikke må have anmeldt betalingsstandsning eller være under konkurs, jf. SL § 24, stk. 2. Reglerne skal ses i lyset af, at stifterne frem til selskabets registrering, påtager sig en personlig hæftelse, jf. SL § 41, stk. 3. Stifteren af et IVS skal således drage omsorg for, at stiftelsen sker i overensstemmelse med lovens regler.

Stiftelsesdokumentet skal indeholde selskabets vedtægter, jf. SL § 25. Vedtægterne kan dog senere ændres, jf. SL § 106. Indholdet af vedtægterne findes i SL § 28, men der kan dog optages bestemmelser i vedtægterne om visse særlige spørgsmål, som ikke er opregnet i § 28, men som ønskes at skulle gælde for selskabet, for eksempel regler om hvordan en konfliktsituation mellem kapitalejerne håndteres, jf. SL § 29. Vedtægternes omfang og nærmere bestemmelser afhænger af iværksætter-selskabets størrelse og antallet af ejere. Vedtægterne er dog bindende for alle ejere af IVS'et og gælder ligeledes for personer, der senere overtager iværksætter-anpart i selskabet. Ved anmeldelsen af selskabet til registrering i Erhvervsstyrelsen skal vedtægterne vedlægges og bliver ved registreringen offentlige tilgængelige.³⁵

Det fremgår endvidere af SL § 50, stk. 1, at det centrale ledelsesorgan i IVS'er hurtigst muligt efter selskabets stiftelse skal oprette en fortegnelse over alle selskabets ejere. Ejerbogen skal for IVS'et indeholde oplysninger om alle iværksætter-anpartshavere og evt. panthavere, dato for erhvervelse, afhændelse eller pantsætning af iværksætter-anpartens størrelse, de stemmerettigheder der er knyttet hertil og oplysninger om iværksætter-anpartshaveres navne og bopæl eller for virksomheders vedkommende navne, CVR-nr. og hjemsted.

Efter at alle de påkrævede dokumenter er oprettet og underskrevet, og når selskabskapitalen er fuldt ud indbetalt, skal selskabet anmeldes til registrering i Erhvervsstyrelsens it-system. Registreringen sker ved at indsende en anmeldelse om stiftelse til Erhvervsstyrelsen senest 2 uger efter underskrivelsen af stiftelsesdokumentet, jf. SL § 9. Pligten til at sikre, at registreringen finder sted, påhviler selskabets centrale ledelsesorgan, jf. SL § 9, stk. 2.

Anmeldelsen af et IVS foregår på nuværende tidspunkt ikke via Erhvervsstyrelsens online selvregistre, men ved udfyldning af en manuel anmeldelsesblanket. Denne manglende digitalisering har medført, at opstarten af iværksætter-selskaber har været besværlig, og at sagsbehandlingstiden har været langsommelig. Set i forhold til at vi i dag skriver 2015, og at formålet med iværksætter-selskabet skulle gøre det nemmere og mere 'bureaukratisk' at etablere virksomhed, er dette kritisabelt. Erhvervsstyrelsen blev dog også tilbage i begyndelsen af året, mødt med hård kritik. På den anden side, som udtalt af kontorchef i Erhvervsstyrelsen, ville konsekvensen være, at man først nu ville have muligheden for at registre et IVS.³⁶ Tilsvarende kan det anføres, at uanset at den aktuelle sagsbehandlingstid for Erhvervsstyrelsen er 12 uger, tager det i praksis omkring 3 uger at få registreret et IVS (2014).

Da der ved stiftelse af et IVS alene kan ske en kontant indbetaling af selskabskapitalen, er det nødvendigt for ikke at ifalde strafansvar, at kunne dokumentere, at der er sket en indbetaling af kapita-

³⁴ Jf. Erhvervsstyrelsens vejledning, 2014, s. 6.

³⁵ Jf. Erhvervsstyrelsens vejledning, 2014, s. 9.

³⁶ Jf. Nicolai Bang: "504 iværksættere venter på svar", Finans.dk, 24. februar 2014, s. 2.

<http://finans.dk/artikel/ECE6512948/504-iv%C3%A6rks%C3%A6ttere-venter-p%C3%A5-svar/>

len, og at beløbet er indsat på en konto tilhørende selskabet. I de tilfælde, hvor et IVS stiftes med en selskabskapital på under 25.000 kr., kan stifteren vælge at vedlægge en af ham underskrevet egen-erklæring som dokumentation for, at kapitalen er indbetalt på en bankkonto der tilhører selskabet.³⁷ Dette mindsker de administrative byrder for iværksætterne, hvilket er en klar fordel. Ved kontantstiftelse med en kapital på 25.000 kr. eller mere, skal dokumentationen for indbetaling dog i stedet være et brev underskrevet af banken, en bankstemplet netbanksudskrift eller en erklæring fra en revisor eller advokat, hvilket normalt også kræves ved kontantstiftelse.

4.6. Kapitalkravet

Det fremgår af SL § 357 a, stk. 2, at det alene er muligt at stifte et iværksætterselskab med en selskabskapital på 1 kr. Bestemmelsen foreskriver ikke nogen øvre grænse for kapitalkravet, hvorfor der imidlertid intet er til hinder for, at et IVS stiftes med en selskabskapital på mere end 1 kr. eller til overkurs, idet der blot skal være én kapitalandel i selskabet. I den forbindelse skal det dog bemærkes, at reglerne om et forsvarligt kapitalberedskab også gælder for et IVS, hvilket medfører, at det afhænger af selskabets økonomiske situation, hvad der er et tilstrækkeligt kapitalberedskab. Se mere herom under afsnit 4.9.1.

I forhold til kapitalkravet og selskabets aktuelle kapitalbehov, burde det i princippet være muligt, at stifte et IVS med en kapital på 50.000 kr. eller derover. Dette er således også blevet gjort gældende i den selskabsretlige teori. Jesper Seehausen, medlem af FSR – danske revisorerers selskabsretsgruppe, argumenterede tilbage i 2013 for: ”At der næppe er noget til hinder for, at et IVS stiftes med en selskabskapital på 50.000 kr. eller mere.”³⁸ I Erhvervsstyrelsens vejledning (2014) fastslås det dog, at et IVS der stiftes med 50.000 kr. eller mere, ikke kan være et IVS, men i stedet vil anses som et almindeligt ApS.³⁹ Et IVS der anmeldes med en selskabskapital på 50.000 kr. eller mere, vil således blive nægtet registrering. Iværksætterselskabet skal herved stiftes med en kapital på et beløb mellem 1 kr. og 49.999 kr. Det skal hertil bemærkes, at der ikke kan ske delvis indbetaling af selskabskapitalen i et IVS, eftersom bestemmelsen om delvis indbetaling af selskabskapital indeholder et mindstekrav på 50.000 kr., jf. SL § 33.

Et at de væsentligste kritikpunkter af iværksætterselskabet er det lave minimumskapitalkrav. Høringen vedrørende lovforslaget viser, at lovændringen generelt er positivt modtaget blandt erhvervslivets interessenter⁴⁰, men flere af de indsendte høringssvar har dog været særdeles kritiske over for indførelsen af en variant af ApS’et med et lavt kapitalkrav.

Særligt i brancheforeningen Danske Advokater har kritikken været stor. Foreningen udviser en generel betænkelighed ved at indføre IVS’et og muligheden for at stifte et kapitalselskab for 1 kr. - og kalder det for en symbolsk betaling.⁴¹ Danske Advokater vurderer desuden, at grundlaget for at indføre IVS’et ikke er tilstrækkelig belyst, uanset erfaringerne i andre europæiske lande. De mener endvidere, at der er risiko for, at der gøres iværksætermiljøet og samfundet en ”bjørnetjeneste”, såfremt der motiveres til etablering af selskaber, hvor det forretningsmæssig grundlag dog ikke er til stede, men hvor kapitalkravet er så lavt, at man ser igennem fingre hermed og opstarter alligevel.⁴² Hermed forstås en udvikling i flere konkurser end procentdelen for kapitalselskaber i øvrigt. Danske Advokater udtrykker desuden en afstandtagen fra den mængde af faste omkostninger en-

³⁷ Erhvervsstyrelsens vejledning om egen erklæring ved stiftelse af et IVS, februar 2014, s. 2.

³⁸ Jf. Seehausen ”Ændring af selskabsloven m.v.”, Revision og Regnskabsvæsen nr. 8, 2013, s. 22-46, s. 25, note 15.

³⁹ Erhvervsstyrelsens vejledning, 2014, s. 12.

⁴⁰ Jf. Høringsnotat ad L 152, s. 1/36.

⁴¹ Jf. Høringsnotat ad L 152, s. 11.

⁴² Ibid.

hver insolvent opløsning af et dansk kapitalselskab udløser, herunder omkostninger i form af håndtering i Erhvervsstyrelsen; håndtering i skifteretten, annoncering samt omkostninger til likvidator og kurator. Omkostninger som staten vil ende med at bære, for de selskaber der ikke har aktiver. Danske Advokater anfører slutteligt, at også kreditorer vil lide tab ved indførelsen af et IVS.

Advokatrådet tager ligeledes afstand fra IVS'et og mener i øvrigt ikke, at indførelsen af IVS'et, kan betragtes som løsningen på iværksætterens problemer med at starte virksomhed.⁴³ I den forbindelse vurderer Advokatrådet, at det let kan blive en falsk tryghed for iværksætteren at starte sin virksomhed i selskabsform, idet der ikke er meget realitet i den begrænsede hæftelse, hvis selskabet ikke har et kapitalgrundlag til at påbegynde virksomhed. Eftersom SL's almindelige krav og ansvarsnormer er gældende for IVS'et, anfører Advokatrådet, at problemet om at rejse selskabskapital nærmere vil blive et spørgsmål om erstatningsansvar.⁴⁴

I FSR - Danske Revisorers høringssvar fremføres det endvidere blandt andet at: *"(...) Disse tiltag kan – og vil sandsynligvis – medføre et antal ringere kapitaliserede selskaber med begrænset hæftelse for ejerne end hidtil. Sådanne selskaber må alt andet lige forventes at have en større konkurs- og tvangsopløsningsrate end bedre kapitaliserede selskaber."*⁴⁵

Dansk Told & Skatteforbund udtrykker desuden bekymringer omkring stiftelse af selskaber uden startkapital, idet dette vil gøre det lettere, at stifte gæld, uden at hæfte for den efterfølgende.⁴⁶ Dansk Told & Skatteforbund vurderer at: *"(...) det vil være let at starte et selskab, undlade at afregne moms, lade selskabet lukke igen, og så er der intet at komme efter, med det resultat, at staten (og andre kreditorer) bliver tabere, og dermed "yder tilskud uden ansøgning."*

Den danske Dommerforening vurderer ligeledes, at en lempelse af kapitalkravet vil medføre merarbejde for skifteretterne. Det må formodes, at de referer til, at indførelsen af IVS'et og en lav startkapital, vil øge risikoen for flere konkurser og tvangsopløsninger. SØ – og Handelsretten anfører i den forbindelse også, at en reduktion af kapitalkravet vil føre til øgede sagsbehandlingsomkostninger for staten, når de skal "rydde op" i disse sager, bl.a. ved tvangsopløsninger.⁴⁷

Som det fremgår, mødte indførelsen af IVS'et med en selskabskapital begrænset til 1 kr. en vis modstand. Kritikken vedrører primært selskabernes overlevelsessevne, herunder at det lempede kapitalkrav, vil føre til flere konkurser og tvangsopløsninger, hvilket vil kunne påføre samfundet og kreditorer tab. Det anføres desuden, at det er useriøst at tillade opstart af virksomheder uden noget kapitalgrundlag, ligesom andre frygter at det vil give anledning til misbrug. I forhold til Danske Advokaters argumentation skal det imidlertid anføres, at der formentlig er god grund til, at netop denne organisation stiller sig kritisk til indførelse af et IVS med en selskabskapital på kun 1 kr. Når kapitalkravet er lavt, vil mange ikke længere have brug for advokathjælp eller hjælp til revisionen for den sags skyld, både fordi det ikke er nødvendigt, men også set i forhold til iværksætternes økonomiske begrænsninger. Det er således klart, at Danske Advokater ikke udtaler sig positivt.

⁴³ Ibid.

⁴⁴ Ibid.

⁴⁵ Jf. Høringssvaret ad L 152, s. 1: http://www.fsr.dk/~media/Files/FSR/Faglige_informationer/Virkomhedsret/Aktie-%20og%20anpartsselskaber/H29912%20%20Forslag%20til%20ndring%20af%20selskabsloven25011.ashx

⁴⁶ Jf. Høringsnotat ad L 152, s. 12.

⁴⁷ Jf. Høringsnotat ad L 152, s. 8.

Troels Michael Lilja påpeger desuden i den forbindelse, at høringssvarene overser hvilke muligheder der gør sig gældende for iværksættere.⁴⁸ Danske iværksættere har allerede flere muligheder for at drive virksomhed i selskaber med et minimum af kapital kombineret med begrænset ansvar. Samtidig overses det egentlige formål med lovforslaget, hvilket er at *”få flere virksomheder over i en lovreguleret selskabsform, men fortsat opretholde en høj grad af fleksibilitet.”*⁴⁹ Hvordan formålet ellers skulle kunne opfyldes, gives der ikke noget bud på i høringssvarerne.

4.6.1. Forbud mod apportindskud

Det fremgår af SL § 357 a, stk. 2, at selskabskapitalen for iværksætterselskabet alene kan indskydes i kontanter. Dermed gælder der et forbud mod indbetaling ved apportindskud, og man kan således ikke indskyde enkeltstående aktiver eller en bestående igangværende virksomhed i selskabet. Det er vigtigt at være opmærksom på, at bestemmelsen i SL § 357 a, stk. 2, finder anvendelse både i forbindelse med stiftelsen, men også ved en senere kapitalforhøjelse. Det vil derfor ikke være en mulighed at omgå reglerne, ved at stifte et IVS ved indskud af kontanter, for derefter at gennemføre en kapitalforhøjelse ved indskud af andre værdier end kontanter.

Ifølge forarbejderne begrundes forbuddet i kapitalkravets beskedne størrelse.⁵⁰ Tanken bag bestemmelsen synes at være, at eftersom man alene kræver en selskabskapital på 1 kr., kan den forlanges indbetalt kontant. Kravet er i henhold til forarbejderne ligeledes begrundet i hensynet til at minimere omkostningerne til stiftelsen, idet et apportindskud normalt nødvendiggør udgifter til en uafhængig sagkyndig vurdering af de indskudte værdier. Dette er for IVS’et ikke længere nødvendigt, hvilket er en klar fordel for de iværksættere der står økonomisk svagt. På den anden side kan apportindskud være relevant, i de tilfælde, hvor IVS’et ønskes stiftet med en højere selskabskapital end 1 kr.

Forbuddet mod apportindskud udelukker en række forskellige stiftelsesformer, herunder muligheden for stiftelse ved fusion, da dette indebærer et indskud i andre værdier end kontanter. Desuden vil det for et IVS, ikke være muligt at opstå ved at et udenlandsk selskab anvender de nye regler i SL om grænseoverskridende flytning af hjemsted, jf. SL kapitel 16 a.⁵¹ Imidlertid vil det dog i praksis være muligt for et IVS at indgå i en grænseoverskridende fusion og derved gennemføre en hjemstedsflytning.⁵² Idet selskabskapitalen skal tilvejebringes ved kontant indskud, har forbuddet mod apportindskud, som nævnt, endvidere den uheldige følge at indehaveren af en enkeltmandsvirksomhed ikke kan vælge, at stifte et IVS ved at indskyde en eksisterende og hidtil af ham drevet erhvervsvirksomhed som apportindskud, for således at lade denne udgøre det kapitalmæssige grundlag for selskabet, jf. SL § 357 a, stk. 2. Dette problem kan imidlertid løses ved, at foretage en efterfølgende erhvervelse, hvor selskabet efterfølgende erhverver stifters aktiver, jf. SL § 42. Da man har forbudt apportindskud, kan bestemmelsen i SL § 42 blive vigtig for IVS’er. I den forbindelse skal det tilføjes, at eftersom der for IVS’er ikke gælder noget krav om en vurderingsberetning for den indskudte virksomhed, jf. SL § 42 a, er den eneste sanktion mod en overvurdering af værdien imidlertid, at man kan gøre ledelsen ansvarlig efter SL § 42.

⁴⁸ Jf. U.20013B.141, s. 2.

⁴⁹ Jf. Høringsbrevet ad L 152, 19. December 2012, Erhvervsstyrelsen, s. 1.

⁵⁰ Jf. Lovforslag som fremsat ad L 152, til nr. 190, s. 106.

⁵¹ Jf. Neville & Sørensen, Selskaber, s. 48.

⁵² Jf. Ibid.

4.7. Udbytte og Konsolideringskrav – henlæggelse til ”fri” og bunden reserve

I lyset af det beskudne kapitalkrav der gælder for iværksætterselskaber, er selskabet forpligtet til at konsolidere sig. Dette fremgår af SL § 357 b:

”Et iværksætterselskab skal årligt henlægge mindst 25 % af selskabets overskud til en bunden reserve til opbygning af selskabets kapitalgrundlag, indtil denne reserve sammen med selskabskapitalen samlet udgør mindst 50.000 kr.

Stk. 2. Et iværksætterselskab kan ikke træffe beslutning om at udlodde udbytte, herunder ekstraordinært udbytte, før reserven til opbygning af selskabets kapitalgrundlag sammen med selskabskapitalen udgør mindst 50.000 kr.”

Som det ses, fremgår det af bestemmelsen i SL § 357 b, stk. 1, at iværksætterselskabet årligt skal henlægge 25 % af et eventuelt overskud til en bunden reserve, til opbygning af selskabets kapitalgrundlag. Der er tale om et minimumskrav, hvorved det ikke er muligt, at henlægge mindre end 25 % af det årlige overskud. Det skal dog bemærkes, at der intet er til hinder for, at selskabet frivilligt vælger at henlægge en større andel end 25 %.

Bestemmelsen skal ses som en mulighed for kapitalejerne til ”at spare op” til at opfylde selskabslovens generelle minimumskrav, for opstart af et ApS på kr. 50.000, jf. SL § 4, stk. 2. Muligheden for kapitalopbygning er for eksempel fremtrædende for de, der hurtigt ønsker at omdanne IVS’et til et ApS. Desuden er bestemmelsen en konsekvens af, at der ikke er krav om opfyldelse af et minimumskapitalkrav og samtidig for at imødegå misbrug.

Det fremgår af ÅRL § 35 c, at den bundne reserve ikke kan elimineres til underskudsdekning eller formindskes på anden måde, f.eks. gennem udbytteudbetalinger. Bestemmelsen medfører, at såfremt IVS’et har et overskud i ”år 1”, skal der henlægges mindst 25 % af dette overskud til den bundne reserve. Såfremt selskabet har underskud i ”år 2”, vil dette ikke påvirke den bundne reserve, eftersom reserven ikke kan reduceres med et underskud. Hvis selskabet igen i ”år 3” har overskud, tages der ikke hensyn til underskuddet i ”år 2”, og der skal således henlægges 25 % af overskuddet til den bundne reserve. Dette tænkte eksempel giver anledning til overvejelser af alternative løsninger. Et interessant spørgsmål er, om selskabet kan vælge at overføre den bundne reserve til selskabskapitalen og derefter nedsætte kapitalen til underskudsdekning. Der er imidlertid risiko for, at dette vil blive statueret som omgåelse, idet der i loven direkte foreligger et forbud mod anvendelse af reserven til underskudsdekning. Det samme gælder formentlig for det tilfælde, hvor man overfører den bundne reserve til selskabskapitalen, hvorefter selskabskapitalen nedsættes og beløbet udloddes til kapitalejerne som udbytte.⁵³ Det fremgår endvidere af ÅRL § 35 c, at reserven skal opløses eller formindskes, i det omfang selskabskapitalen forøges. Et sådan tilfælde vil finde sted i forbindelse med omregistrering til anpartsselskabet, hvor overførslen af reserven til opbygning af selskabets kapitalgrundlag til selskabskapitalen dog sker automatisk, jf. SL § 357 d, 2. pkt.

På trods af at der alene er et krav om en henlæggelse på 25 % af et eventuelt overskud, vil hele selskabets overskud i praksis være bundet, indtil niveauet på 50.000 kr. er opnået. Uanset at de resterende 75 % af overskuddet posteres som en ”fri reserve”, er der netop ikke tale om en ”fri” reserve i sædvanlig forstand, da det ikke er muligt at frigive disse midler førend beløbet på 50.000 kr. er opnået, jf. SL § 357 b, stk. 2. Ud fra den betragtning, at hele overskuddet reelt bindes i virksomheden indtil 50.000 kr. grænsen er opnået, vil det være decideret forkert at tale om en ”fri” reserve. Mere korrekt vil det være at omtale disse som ”betinget/båndlagte frie reserver.”

⁵³ Jf. Neville & Sørensen, Selskaber, s. 53.

Der kan i den forbindelse stilles spørgsmål ved, hvorfor man med revisionen af SL, har valgt at kræve en tvungen henlæggelse på mindst 25 %, når man på den anden side faktisk fjerner muligheden for, at anvende hele overskuddet, før niveauet på 50.000 kr. er nået. Konsekvensen bliver, at iværksættere enten skal hensætte alt overskud som bunden reserve, indtil niveauet på 50.000 kr. er opnået, eller at der i selskabet opstår en reserve, der på den ene side ikke er bunden, men på den anden side heller ikke er "fri" og ikke kan bruges til at udbetale udbytte, før niveauet på 50.000 kr. er opnået. Indtil kravene i SL § 357 b er opfyldt, kan den "frie reserve" kun lovligt anvendes til to formål, herunder til underskuddsdækning og/eller til kapitalforhøjelse i forbindelse med en fondsemission, jf. SL § 165, stk. 2. Imidlertid har hverken en kapitalforhøjelse ved fondsemission eller anvendelse af den frie reserve til underskuddsdækning betydning for kapitalejernes mulighed for at anvende midlerne her og nu.⁵⁴ Hvis kapitalejerne er interesserede i, at få udbetalt en del af overskuddet, så snart det er muligt, er de således nødsaget til at hensætte alt overskud til den bundne reserve. Set i dette lys, kan konsolideringskravene virke indgribende for de iværksættere, der driver en lille virksomhed med en beskedent egenkapital. I den forbindelse skal det dog bemærkes, at selvom kapitalejerne i et IVS ikke kan opnå personlig udbetaling i form af udbytteudlodninger, er der mulighed for at udbetale løn fra selskabet, inden der overføres 25 % af overskuddet. Desuden skal det bemærkes, at det resterende overskud kan benyttes internt i selskabet til indkøb af inventar samt aktiver til selskabet etc.

Forbuddet mod udbytteudbetaling aktualiserer endvidere en diskussion om maskeret udlodning. På trods af, at der ikke i den danske selskabslov findes en særskilt bestemmelse om maskeret udlodning, antages en sådan regel at gælde i dansk selskabsret.⁵⁵ Såfremt kapitalejerne uberettiget modtager midler fra selskabet af økonomisk karakter, vil der være tale om en ulovlig udbetaling, som kan betragtes som maskeret udlodning og dermed falde ind under tilbagebetalingspligten i SL § 194. I forbindelse med ovenstående skal det desuden nævnes, at det er forbudt for et IVS at yde lån til eller stille sikkerhed for ejeren eller nærtstående, jf. SL § 210. I dette tilfælde vil lånet blive beskattet hos ejeren, og denne skal samtidig tilbagebetale lånet til selskabet. Såfremt ejeren har behov for at få midler ud af selskabet, skal dette som anført således enten ske som løn eller som udbytte når niveauet efter SL § 357 b, stk. 2, er opnået.

4.8. Hæftelsen

I et iværksætterselskab hæfter deltagerne begrænset for selskabets forpligtelser, idet ejeren og selskabet er juridisk adskilte enheder - præcist som i et ApS. Deltagerens økonomiske risiko er således begrænset til den indskudte kapital på for eksempel 1 kr., jf. SL § 1, stk. 2, 1. pkt. Imidlertid svarer den formelle selskabshæftelse ofte ikke til den praktiske hæftelsesform, hvorfor risikoen i et IVS ikke altid kan begrænses til kun 1 kr. Den begrænsede hæftelse vil som faktisk hæftelsessituation, kun være en realitet ved store og velkonsoliderede aktieselskaber. Den normale hæftelsessituation for et IVS vil således være den, at deltagerne må påtage sig et personligt hæftelsesansvar for at kunne opnå lån og kreditter, der er nødvendige for driften. I den forbindelse kan det således antages, at, eftersom et iværksætterselskab, qua den lave selskabskapital, har et meget lavt kapitalgrundlag, vil det ofte blive svært for disse selskaber at optage lån og opnå kredit fra deres leverandører, uden at der til gengæld vil blive stillet yderligere sikkerhed, herunder personlig hæftelse i form af ejendoms pant, personlig kaution eller lignende sikkerhedsstillelse.⁵⁶

⁵⁴ Jf. NTS.2013:1:2, s. 86.

⁵⁵ Jf. Paul Krüger Andersen: Aktie- og anpartsselskabsret, Kapitalselskaber, 12. udgave, Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 2013, s. 305.

⁵⁶ Jf. Fode/Munck: Valg af selskabsform, s. 157.

4.9. Ledelsesstrukturen

Selskabsloven fastlægger en obligatorisk ledelsesstruktur for kapitalselskaber i form af en generalforsamling, en bestyrelse/tilsynsråd og en direktion, jf. SL § 111, stk. 1, nr. 1. I mindre anpartsselskaber kan det dog være både vanskeligt og omkostningskrævende at have en todelt ledelse bestående af flere personer.⁵⁷ Ofte er der også sammenfald mellem ledelsen og ejerkredsen i disse små selskaber. For mindre iværksætterselskaber er det derfor en fordel at anpartsselskaber har den fleksibilitet, at den alene kan vælge at lade selskabet lede af en generalforsamling og en direktion, jf. SL § 111, stk. 1, nr. 2.⁵⁸ Hovedreglen om alene at kunne vælge at have en direktion, kan dog ikke bevares, hvis medarbejderne har valgt at gøre brug af reglerne om medarbejderrepræsentation i SL § 140. Denne bestemmelse skal dog ikke nærmere omtales her.

4.9.1. Forsvarligt kapitalberedskab og kapitaltab

Selvom minimumskapitalkravet for et IVS alene udgør 1 kr., er det et grundlæggende princip i selskabsretten, at kapitalejerne ikke direkte objektivt kan tvinges til at indskyde yderligere kapital i selskabet, i de tilfælde hvor selskabet mangler likviditet, jf. SL § 107, stk. 1. Derimod opstilles der regler, som forsøger at hindre, at et selskab fortsætter sin virksomhed ud over en vis grænse til skade for kreditorerne.⁵⁹ Sådanne type regler er for eksempel de selskabsretlige principper om forsvarligt kapitalberedskab og kapitaltab i henholdsvis SL §§ 118 og 119. Disse regler finder også anvendelse for et IVS.

Det fremgår af SL § 115, stk. 1, nr. 5 og § 118, stk. 2, at ledelsen, henholdsvis bestyrelsen eller direktionen, er forpligtet til at sikre, at selskabets kapitalberedskab til enhver tid er forsvarligt, herunder at der er tilstrækkeligt likviditet til at opfylde selskabets nuværende og fremtidige forpligtelser, efterhånden som de forfalder. Forudsat at iværksætterselskabet alene har en direktion, medfører bestemmelsen i SL § 118, stk. 2, at den til enhver tid værende direktion løbende må vurdere kapital-selskabets økonomiske situation og sikre, at det tilstedeværende kapitalberedskab er tilstrækkeligt. Det er således direktionens opgave, løbende at gøre sig bekendt med og forholde sig til selskabets økonomiske og likviditetsmæssige situation.

Den selskabsretlige lovgivning indeholder ikke præcise retningslinjer for, hvad der forstås ved et forsvarligt kapitalberedskab. I Moderniseringsudvalgte betænkning fremføres det dog, at begrebet kapitalberedskab indikerer: ”*At bestyrelsen skal sikre, at kapitalselskabet til enhver tid råder over de fornødne likvide ressourcer.*”⁶⁰ Efter en ordlydsfortolkning kan det herved ikke vurderes, at være ansvarspådragende for direktionen, ikke at kunne fremskaffe den nødvendige kapital til at opretholde selskabets likviditet. Derimod vil culpøse beslutninger fra ledelsens side, kunne føre til at selskabets kapital ikke længere er forsvarligt, hvilket kan være ansvarspådragende, jf. SL § 361. Ledelsen kan tilmed blive erstatningsansvarlig, hvis den ikke standser driften af virksomheden, i en situation hvor en fremtidig forsvarlig drift er uden håb, og den fortsatte drift resulterer i økonomiske tab for kreditorerne.⁶¹ Hvor stor egenkapitalen skal være, i forhold til selskabets drift, er en konkret vurdering, der afhænger af selskabets aktiviteter og økonomiske situation.

⁵⁷ Jf. Gomard/Schaumburg-Müller: Kapitalselskaber, s. 304.

⁵⁸ Jf. Erhvervsstyrelsens vejledning 2014, s. 15.

⁵⁹ Jf. Krüger Andersen: Aktie- og anpartsselskabsret, s. 249.

⁶⁰ Jf. Betænkning nr. 1498/2008, s. 896.

⁶¹ Jf. Erhvervsstyrelsens vejledning 2014, s. 16.

Udover at sikre selskabets kapitalberedskab, jf. SL § 118, stk. 2, er det centrale ledelsesorgan i et IVS, desuden forpligtet til at indkalde til generalforsamling, når halvdelen af selskabets kapital er tabt, jf. SL § 119.

Inden lov nr. 616 af 12. juni 2013 trådte i kraft, gjaldt der en særlig bundgrænse-regel for ApS'er. Uanset størrelsen af den tegnede selskabskapital indtrådte ledelsespligten, såfremt selskabets egenkapital udgjorde mindre end 62.500 kr., jf. SL § 119, 2. Pkt.⁶² Der var med beløbet tale om halvdelen af det minimumskapitalkrav, der var gældende for ApS'er efter den tidligere gældende APSL, her 125.000 kr. Da ændringsloven trådte i kraft den 1. januar 2014, betød dette bl.a. at kapitalkravet for et ApS blev nedsat til kr. 50.000. Som konsekvens af denne ændring, blev det samtidig vedtaget, at den særlige kapitaltabsregel i SL § 119, 2. pkt. for ApS'er ophæves, jf. ændringslovens § 1, nr. 51. I den forbindelse blev reglerne om kapitaltab samtidig ændret, hvorved et kapital-selskab nu fremover kun befinder sig i en kapitaltabsituation, såfremt egenkapitalen udgør ”mindre end halvdelen af selskabskapitalen”, jf. SL § 119, 1. pkt. For et ApS vil dette først være tilfældet, når egenkapitalen udgør mindre end 25.000 kr., svarede til halvdelen af selskabskapitalen. Det kan i forhold hertil anføres, at en ændring af bestemmelsen i SL § 119 har været uundgåelig, eftersom kapitalkravet for ApS'er nu er faldet til under 62.500 kr.⁶³

Bestemmelsen i SL § 119 vedrører situationer, hvor det konstateres, at et kapital-selskabs egenkapital udgør et beløb, der er mindre end halvdelen af den tegnede kapital, i hvilket tilfælde direktionen i et IVS er forpligtet til at indkalde til generalforsamling senest 6 måneder efter, at tabet er konstateret, jf. SL § 119, 1. pkt. Denne seks måneders-frist knytter sig ikke til indkaldelsen, men begynder først at løbe fra det tidspunkt, hvor forholdene konstateres.⁶⁴ På generalforsamlingen skal det centrale ledelsesorgan redegøre for kapital-selskabets økonomiske stilling og om nødvendigt stille forslag om foranstaltninger der bør træffes, herunder om opløsning af kapital-selskabet eller tilførsel af nye midler til kapital-selskabet, jf. SL § 119, 3. pkt. Handlepligten for det centrale ledelsesorgan beror på at et kapitaltab *konstateres*, og at det centrale ledelsesorgan får *kundskab* herom. Forpligtelsen medfører, at det centrale ledelsesorgan skal stille de forslag, som det finder påkrævet.⁶⁵ Loven angiver dog ikke nærmere, hvad der skal træffes beslutning om, eller hvilke konsekvenser det kan medføre, hvis der ikke træffes de nødvendige retlige skridt. Bestemmelsen i SL § 119 gælder imidlertid både når tabet konstateres ved udarbejdelse af årsregnskabet, og når selskabet udsættes for en pludselig og voldsom økonomisk tilbagegang i løbet af regnskabsåret. Det må imidlertid antages, at også en mindre reduktion af egenkapitalen kan udløse en reaktionspligt for ledelsen, hvis denne kommer til kundskab om det lidte kapitaltab.⁶⁶

Det skal i den forbindelse bemærkes, at reglen om kapitaltab gælder uanset størrelsen på selskabets kapital. Samtidig berører reglerne ikke det forhold, at ledelsen desuden er forpligtet til at sikre, at selskabets kapitalberedskab til enhver tid er forsvarlig efter SL § 118, stk. 2.⁶⁷ Det må endvidere antages, at kravet om forsvarlig ledelse skærpes, når et sådant omtalt kapitaltab konstateres.

I henhold til bestemmelsen skal det desuden pointeres, at kapitaltabsreglen for IVS'er ikke gælder ved tab af den tvungne opsparing i SL § 357 b, men alene ved tab af selskabskapitalen.

⁶² Jf. Lov nr. 470 af 12. juni 2009.

⁶³ Jf. NTS 2013:1:2, s. 83.

⁶⁴ Jf. Jan Schans Christensen: ”Kapital-selskaber, Aktie- og anpartsselskabsret”, 3. Udgave, Thomson Reuters, 2009, s. 400.

⁶⁵ Jf. Betænkning 1498/2008, s. 901.

⁶⁶ Jf. Munck & Kristensen: Selskabsformerne – lærebog i selskabsret, 6. udgave, Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 2010, s. 306.

⁶⁷ Jf. Betænkning 1448/2008, s. 901.

Det kan i forhold til bestemmelsen i SL § 119 diskuteres, hvorvidt bestemmelsen er hensigtsmæssig for et IVS. Efter FSR – Danske Revisorers opfattelse bør det overvejes ”*hvorvidt bestemmelserne om kapitaltab bør suspenderes for iværksætterselskaber, da et selskab med en meget lav selskabskapital meget hurtigt kommer i kapitaltab.*”⁶⁸ Gomard og Schaumburg-Müller fremfører ligeledes, at reaktionspligten ved kapitaltab i princippet er irrelevant og ikke giver megen mening for IVS’er⁶⁹, eftersom kapitalkravet kun udgør 1 kr.

Efter bestemmelsen i SL § 119 vil et IVS der stiftes med 1 kr. i selskabskapital, allerede befinde sig i en kapitaltabssituation, når selskabet har lidt et tab på 50 øre. I realiteten risikerer IVS’et hermed, at komme i en kapitaltabssituation allerede som følge af betaling af stiftelsesomkostninger. Inden et IVS reelt når at starte op, skal der således tages stilling til, om selskabet skal likvideres, eller hvordan selskabskapitalen vil kunne blive retableret. Såfremt selskabet selv skal afholde stiftelsesomkostningerne, bør et IVS derfor stiftes med en selskabskapital der er mere end dobbelt så stor som stiftelsesomkostningerne, eller stifte selskabet til overkurs.

Da anpartsselskaber i Danmark ikke er underlagt 2. Selskabsdirektiv, kunne vi have valgt slet ikke at have en kapitaltabsregel for iværksætterselskaber. Imidlertid kan det være en fordel, at kapitaltabsreglerne fortsat finder anvendelse, idet det sender et klart signal til ledelsen om, at denne skal være ekstra opmærksom på kapitalgrundlaget i selskabet.⁷⁰ Dette formål anses dog allerede opfyldt efter bestemmelsen i SL § 118, stk. 2, hvor selskabets direktion skal sikre et forsvarligt kapitalberedskab.

4.10. Offentlighed omkring selskabets forhold

Der er en vis grad af offentlighed omkring et iværksætterselskabs forhold. For det første er IVS’ets vedtægter offentligt tilgængelige på Erhvervsstyrelsens hjemmeside. Derudover er visse andre selskabsoplysninger offentligt tilgængelige igennem Erhvervsstyrelsen, herunder f.eks. oplysninger om selskabskapitalen, ledelsesstrukturen samt ejerforhold, hvortil det dog bemærkes at Erhvervsstyrelsen endnu ikke har oprettet et ejerregister for selskaber. Et IVS’ årsrapport og en eventuelt revisorerklæring på årsrapporten, er tilmed offentligt tilgængelige igennem Erhvervsstyrelsen. Denne gennemsigtighed medvirker blandt andet til, at Erhvervsstyrelsen har en større mulighed for, at kunne kontrollere selskabet.

Som nævnt er et IVS omfattet af ÅRL, jf. § 3, stk. 1, nr. 1. Selskabet skal herved årligt udarbejde en årsrapport, der som udgangspunkt skal revideres af en revisor. Selskabet kan dog også vælge helt at fravælge revisionen, jf. ÅRL § 135, stk. 1, 3. pkt. Fravalg af revisionen kræver dog opfyldelse af enkelte betingelser, herunder at virksomheden på balancetidspunktet ikke overskrider to af følgende størrelser i to på hinanden følgende regnskabsår: 1) *Balancesum på kr. 4 mio.* 2) *Nettoomsætning på kr. 8 mio. og 3) 12 heltidsbeskæftigede i løbet af regnskabsåret.* Uanset at iværksætterselskabet vælger af undlade revisionen, har selskabets øverste ledelsesorgan dog fortsat pligt til at sørge for, at der udarbejdes en årsrapport, der skal godkendes af generalforsamlingen og indsendes til Erhvervsstyrelsen.⁷¹ Da iværksættere ofte står over for likviditetsmæssige barrierer, kan det anføres at langt de fleste iværksættere, vil benytte sig af reglerne om fravalg af revisionspligt og formentlig selv udarbejde selskabets regnskaber. Ulempen er dog, at ikke alle forstår sig på tal og regnskab og risikoen for, at der udarbejdes fejlbehæftede regnskaber er stor. På den måde risikere iværksætteren at ifalde et personligt erstatningsansvar, jf. SL § 361, smh. med SL §§ 115, nr. 1 og 118, stk. 1.

⁶⁸ Jf. Høringsnotat ad L 152, s. 11.

⁶⁹ Jf. Gomard/Schaumburg-Müller: Kapitalselskaber, s. 389.

⁷⁰ Jf. NTS.2013:1:2, s. 84.

⁷¹ Erhvervsstyrelsens vejledning 2014, s. 19.

4.11. Anvendelsesområdet

Det er vigtigt at være opmærksom på, at uanset definitionen af begrebet ”iværksætterselskab,” er det ikke kun ”iværksættere” der kan stifte eller eje et IVS, der er her ingen begrænsninger. Der er desuden ingen selskabsretlige begrænsninger for, hvad et IVS kan beskæftige sig med. Typisk vil selskabet dog formentlig blive stiftet af iværksættere, der hverken har brug for eller besidder et stort kapitalgrundlag, og som ikke behøver meget mere end en computer og et skrivebord. Eksempelvis en programmør, konsulent, oversætter, fotograf, eller iværksættere der ønsker at opstarte webbutikker. IVS’et kan herved være en særlig fordel i brancher, der har lave startomkostninger, og som primært er afhængig af iværksætterens arbejdskraft. På den anden side vil IVS’et formentlig ikke være den mest formålstjenlige selskabsform for produktionsvirksomheder. Disse virksomheder har behov for større kreditter hos pengeinstitutter og leverandører end andre virksomhedsformer, hvilket dog kan blive svært at opnå i et IVS, grundet den lave kreditværdighed. Derimod kan IVS’et formentlig anvendes til virksomheder, der leverer tjenesteydelser.

Et særlig interessant spørgsmål ved indførelse af iværksætterselskabet, er i den forbindelse om selskabet i praksis kan fungere som et holdingselskab. Spørgsmålet tiltrækker sig opmærksomhed, idet konstruktionen sammen med et IVS giver en række fordele. Imidlertid står det ikke klart, hverken i den selskabsretlige teori eller i lovforarbejderne, hvorvidt et IVS kan fungere som et holdingselskab. Det der taler for, er først og fremmest, at et IVS ikke har nogen begrænsninger i sit anvendelsesområde. Henset til at et holdingselskab er et kapitalselskab, og eftersom iværksætterselskabet er en variant af anpartsselskabet, der kan fungere som et holdingselskab, vil IVS’et således godt kunne fungere som et holdingselskab og eje et andet IVS, ApS eller A/S. Herimod kunne man påpege, at et IVS ikke er en selvstændig selskabsform, men kun en variant af anpartsselskabet, hvorfor IVS’et ikke selvstændigt kan optræde som et holdingselskab. Imidlertid er det på den anden side, blevet påpeget af en række fagfolk, at et IVS har mulighed for at fungere som et holdingselskab.⁷²

Såfremt det forudsættes, at et IVS kan optræde som et holdingselskab, kan man stifte et holding-IVS med en selskabskapital på 1 kr., som herefter stifter et datterselskab ved at lade den 1 kr. ”rulle videre ned i driftsselskabet”. Dette er i forhold til i stedet at skulle skaffe 50.000 kr. en favorabel mulighed.

En anden klar fordel er, at der med et holdingselskab er mulighed for at optimere ens skattebetaling som følge af sambeskatning. Et Holding-IVS kan således modtage skattefrie udbytter fra datterselskabet. (Dette dog kun såfremt ejerandelene udgør mere end 10 %.) På den her måde kan man opspare ens formue tilpasset til fremtidige investeringer. Samtidig kan man ”flytte” sit overskud væk fra en mulig driftsmæssig risiko, som enhver virksomhed er forbundet med, for eksempel at driftsvirksomheden ifalder et erstatningsansvar. I den forbindelse er det dog væsentligt at holde sig for øje, at både drifts- og moderselskabet skal overholde kravet om kapitalopbygning efter SL § 357 b. Såfremt driftsselskabet er et IVS, er det en forudsætning for overhovedet at kunne udlodde udbytte, at selskabet har opsparet 50.000 kr., jf. SL § 357 b, stk. 2. Desuden er et holding-IVS forpligtet til at henlægge mindst 25 % af årets resultat, og selskabet kan ikke udlodde udbytte til anpartshaveren førend kravet på de 50.000 kr. er opnået. Imidlertid vil holding-IVS’et kunne anvende det deponerede beløb som evt. indskudskapital til stiftelse af nye selskaber.

En tredje fordel ved at anvende et IVS som et holdingselskab er, at holdingselskabet kan sælge alle eller en del af anparterne i driftsselskabet skattefrit til tredjemand, ved ejerandele på 10 %

⁷² Jf. <http://hviid-advokater.dk/blog/ivaerksaetterselskab-ivs>, samt <http://www.selskabsadvokaterne.dk/artikler/andet/ivaerksaetterselskabet-ivs/>

eller derover, idet der ikke skal betales skat af salgssummen i holding-IVS.⁷³ Dette er en klar fordel i forhold til et almindelig IVS, eftersom salgssummen her er skattepligtig for driftsselskabet eller at anpartshaveren beskattes af aktieavancen mod op til 42 %. På den anden side, skal man igen være opmærksom på konsolideringskravet i SL § 357 b.

Yderligere er det en fordel at såvel driftsselskabet som holdingselskabet, kan blive fritaget for revisionspligten, såfremt visse betingelser er opfyldt, jf. ÅRL § 135, stk. 1, 3. pkt.⁷⁴ Hvis man vælger at benytte sig af denne mulighed, vil det medfører, at holdingselskabet kan drives relativt omkostningsfrit. Ulempen er derimod, at der skal indleveres en ekstra årsrapport, i forhold til et almindeligt IVS, eftersom der skal stiftes to selskaber.

Et andet vedkommende spørgsmål er, om iværksætterselskabet kan fungere som komplementar i et kapitalkommanditselskab. Eftersom en komplementar i et almindeligt kommanditselskab hæfter personligt, ubegrænset og principalt, er det oplagt i stedet at indsætte et kapitalselskab som komplementar. I praksis har komplementaren i et kapitalkommanditselskab således også altid været et A/S eller et ApS.⁷⁵ Ud fra en betragtning af, at et IVS er en særlig variant af anpartsselskabet og idet et ApS kan optræde som komplementar i et kapitalkommanditselskab, er formodningen for, at et IVS kan fungere som komplementar. På den anden side taler det imod, at iværksætterselskabet ikke er en selvstændig selskabsform. I den forbindelse skal det dog bemærkes, at den selskabsretlige aftalefrihed indebærer, at enhver selskabsform som udgangspunkt kan være deltager i en anden selskabskonstruktion. Som det er anført i *Valg af selskabsform* er der således intet til hinder for, at også et S.m.b.a. kan optræde som komplementar i et kapitalkommanditselskab.⁷⁶ I lyset heraf må det formodes, at også et IVS kan optræde som komplementar i et kommanditselskab. Dette tiltrædes også af enkelte erhvervsfolk.⁷⁷

Ved at indsætte et kapitalselskab som komplementar opnår man den betydelige fordel, at ingen fysiske deltagere hæfter personligt, idet deltagernes personlige hæftelse begrænses til indskudskapitalen, som alene kan udgøre 1 kr. På den anden side, vil långiverne formentlig stadigvæk kræve personlig kaution fra (hoved)deltagerne, hvilket højst sandsynligt indskrænker den begrænsede hæftelse.⁷⁸

En anden fordel er den vidtgående aftalefrihed, der foreligger for deltagerne, idet det alene er komplementarselskabet der er omfattet af bestemmelserne i SL. Herimod gælder der dog stadigvæk en række formaliserede procedurer i forbindelse med stiftelsen. På den anden side er der ikke behov for at opfylde reglerne om f.eks. vedtægtsændringer m.v.⁷⁹ En væsentlig fordel for kommanditisterne, som typisk er anpartshaverne i komplementarselskabet, er imidlertid at disse bliver undergivet beskatningsreglerne for personselskaber.

Uanset at formodningen er for, at et iværksætterselskab kan fungere både som et holdingselskab og som komplementar i et kapitalkommanditselskab, kan man dog stille spørgsmålstejn ved, om disse konstruktioner er i overensstemmelse med formålet med iværksætterselskabet. Formålet er som tidligere anført, at skabe bedre vilkår for iværksættere til at etablere virksomhed, hvilket skal styrke vækst og innovation. IVS'et er således en hjælp for de iværksættere, der ønsker at etablere virk-

⁷³ Jf. Fode/Munck: Valg af selskabsform, s. 702.

⁷⁴ Jf. Erhvervsstyrelsen vejledning, 2014, s. 20.

⁷⁵ Jf. Fode/Munck: Valg af selskabsform, s. 464.

⁷⁶ Jf. Fode/Munck: Valg af selskabsform, s. 464, note 10.

⁷⁷ Jf. <http://sauerroldskov.com/Files/Files/Kommanditselskaber-TVC-SR.pdf>, S. 4.

⁷⁸ Jf. Fode/Munck: Valg af selskabsform, s. 100, note 35.

⁷⁹ Jf. Fode/Munck: Valg af selskabsform, s. 466.

somhed i selskabsform, men som ikke kan erlægge 50.000 kr. i startkapital. Kapitalkommanditselskaber samt holding-konstruktioner anvendes på den anden side typisk i investeringsøjemed, hvilket ikke kan siges, at være formålet med iværksætterselskabet. Imidlertid viser tal fra første kvartal i 2014, at godt halvdelen af de erhvervsdrivende der stiftede et IVS, ikke var førstgangs-iværksættere.⁸⁰ 237 af i alt 1.117 iværksætterselskaber var samtidig holdingselskaber.⁸¹ Denne udvikling kan ikke siges, at have været hensigten med indførelsen af iværksætterselskabet. Det er imidlertid også blevet anført, at muligheden for at et IVS kan fungere som et holding eller som komplementar i et kapitalkommanditselskab vil medføre, at der kan ske misbrug og svindel. Inden lovændringen af SL advarende FSR danske revisorer således i deres høringssvar til lovforslaget om at: "(...) *Det kunne overvejes, om iværksætterselskaber bør afskæres fra at kunne være komplementar i et kommanditselskab. Dette kan formentlig til en vis grad reducere risikoen for misbrug af denne selskabsform.*"⁸² Et alvorligt misbrugs-eksempel, er en sag fra første kvartal 2014, hvor én person stiftede 88 IVS'er med 1 krone i startkapital, som han eftersignede anvendte til hvidvaskning af penge.⁸³ I den forbindelse kan det dog anføres, at det ikke kun er ved at anvende selskabskombinationer, at iværksætterselskabsformen kan misbruges.

4.12. Omregistrering til et anpartsselskab

Det fremgår af SL § 357 c og d, at et iværksætterselskab, på et tidspunkt, hvor selskabet må finde det hensigtsmæssigt, har mulighed for at omregistrere sig til et almindeligt anpartsselskab. Det er dog en betingelse, at selskabets særlige reserve til opbygning af selskabets kapitalgrundlag sammen med selskabskapitalen, på beslutningstidspunktet, samlet set udgør mindst 50.000 kr. Endvidere er det en betingelse, at der foreligger en erklæring fra en sagkyndig vurderingsmand, om at kapitalen er til stede, jf. SL § 357 c, stk. 2, jf. § 37. Kravet giver sikkerhed for, at de 50.000 kr. faktisk er til stede ved omregistreringen, men medfører også, at omregistreringen er omkostningskrævende. Kravet er imidlertid indsat for at skabe lighed mellem stiftere af henholdsvis et ApS og et IVS.

Omregistreringen beslattes af generalforsamlingen med 2/3 flertal, jf. SL § 357 c, stk. 1, smh. med SL § 106. Denne anses for gennemført, når selskabets vedtægter for så vidt angår kapital og selskabsbetegnelse er ændret, sådan at de opfylder de sædvanlige krav for anpartsselskaber, og efter omregistreringen er registreret hos Erhvervsstyrelsen, jf. SL § 357 d. Bestemmelsen svarer til den almindelige regel om omdannelse i SL § 230. Som led i omregistreringen omposteres og overføres den bundne reserve til opbygning af selskabets kapitalgrundlag til selskabskapital. Dette sker automatisk og der skal således ikke træffes beslutning herom, jf. SL § 357 d, 2. pkt.

Det er med bestemmelsen i SL § 357 c vigtigt at pointere, at bestemmelsen ikke forpligter, at der foretages en omregistrering. Der er således intet til hinder for, at et IVS forbliver et IVS, selvom kapitalen udgør mere end 50.000 kr. Såfremt selskabet ikke omregistreres, vil det herved kun være navnet der adskiller et IVS fra et ApS.

Desuden er det vigtigt slutteligt at bemærke, at bestemmelsen i SL § 357 c anvender betegnelsen "omregistrering" og ikke omdannelse. Det anføres i forarbejderne, at eftersom der ikke er tale om en omdannelse, men alene en omregistrering, er det den samme juridiske person der videreføres.

⁸⁰ Jf. Thomas Jørgen Seerup: "Selskabs-eksplosion: En mand har startet 88 virksomheder på 90 dage", finans.tv2.dk, 16. april 2014. <http://finans.tv2.dk/nyheder/article.php/id-73507651:selskabsekspllosion-%C3%A9n-mand-har-startet-88-virksomheder-p%C3%A5-90-dage.html>

⁸¹ Jf. Nicolai Bang: "Experian: "Ny selskabslov fostrer svindlere", Finans.dk, 16. april 2014. <http://finans.dk/artikel/ECE6648024/Experian:-Ny-selskabslov-fostrer-svindlere/>

⁸² Jf. Høringssvar vedr. Forslag til ændring af selskabsloven, 25. januar 2013, s. 6.

⁸³ Jf. "Ny selskabslov fostre svindlere", 2014.

Det fremgår i den forbindelse, at kreditorernes samtykke til omregistreringen herved ikke er nødvendigt.⁸⁴

4.13. Iværksætterselskabets skattemæssige forhold

Da iværksætterselskabet er en variant af anpartsselskabet, følger det heraf, at iværksætterselskabet i skattemæssig henseende behandles som et ApS. Dette medfører, at selskabet er et selvstændigt skattemæssigt subjekt, hvorfor der finder en selvstændig beskatning sted af såvel selskabet som af de enkelte deltagere, også kaldet dobbeltbeskatning. Den skattepligtige indkomst for IVS'et indtræder på tidspunktet for stiftelsen, såfremt det forudsættes, at selskabet senere registreres i Erhvervsstyrelsen. Hertil skal bemærkes, at IVS'et ikke skal svare skat af kapitalindskuddet ved stiftelsen, jf. SEL § 13, stk. 1, nr. 1.

Efter selskabsskattereglerne beskattes selskabet med en proportional indkomstskat med en sats på 24,5 % (2014), jf. SEL § 1, stk. 1, nr. 1 og § 17.⁸⁵ Konstateres der et underskud i selskabets skattepligtige indkomst, kan det herefter fremføres til fradrag i den skattepligtige indkomst for de efterfølgende indkomstår, jf. SEL § 12. Imidlertid skal fradraget udnyttes så snart det er muligt, hvorfor fradraget kun kan overføres til et senere indkomstår, hvis det ikke kan rummes i et tidligere års skattepligtige indkomst. Såfremt iværksætterselskabet drives med underskud i flere indkomstår, skal det ældste underskud således anvendes først.

Ejerens beskatning afhænger derimod af vedkommendes position i selskabet. Hvis han er ansat, vil lønnen skulle beskattes som personlig indkomst efter *PSL*. Modtager vedkommende i stedet udbytte som anpartshaver, beskattes det som aktieindkomstbeskatning på 27 % af aktieindkomsten op til 48.300 kr., og 42 % af den aktieindkomst, der overstiger dette beløb, jf. *PSL* §§ 4a og 8a. I den forbindelse skal man dog huske på, at et IVS ikke kan udlodde udbytte førend den bundne reserve og selskabskapitalen tilsammen udgør 50.000 kr., jf. *SL* § 357 b, stk. 2.

I forhold til salg af kapitalandele opgøres den skattemæssige avance som forskellen mellem afståelsessummen og anskaffelsessummen. Imidlertid skal det bemærkes, at iværksætteranparter i praksis vil skulle behandles som fondsaktier, idet anskaffelsessummen som udgangspunkt vil være meget tæt på 0.⁸⁶

5. Valg af selskabsform for iværksættere

5.1. Indledning

I ovenstående afsnit 4 er der blevet gjort rede for de selskabsretlige samt skattemæssige forhold gældende for iværksætterselskabet. Netop fordi selskabsformen er et alternativ til de øvrige kapital-selskaber, er det nærliggende at sammenligne iværksætterselskabet med de forskellige selskabsformer, der anvendes af iværksættere i Danmark, herunder enkeltmandsvirksomheden, interessentskabet, anpartsselskabet og S.m.b.a.-selskabsformen, jf. afsnit 3. S.m.b.a.-selskabsformen, vil dog ikke blive nærmere belyst, eftersom denne selskabsform udfases. For at kunne sammenholde de forskellige selskabsformer, er det nødvendigt at opstille en række forhold, der skal danne grundlag for sammenligningen. Som det ses i ovenstående afsnit 2, er der enkelte faktorer, der er styrende for iværksætteres valg af selskabsform, herunder blandt andet hæftelsesformer, et lavt kapitalkrav, lave stiftelsesomkostninger og administrative byrder, lovregulering samt skattemæssige hensyn. Målet er

⁸⁴ Jf. Lovforslag som fremsat ad L 152, Til nr. 190, s. 107.

⁸⁵ Som led i regeringens vækstpakke sænkes selskabsskatten imidlertid frem mod 2016 til 22 %.

⁸⁶ Jf. U.2013B.141, s. 4.

herved at undersøge, i hvilket omfang reglerne for de forskellige selskabsformer tilgodeser disse behov.

5.2. Personsselskaber m.v.

For personlige selskabers vedkommende vil nedenstående belysning, kun omhandle enkeltmandsvirksomheden og interessentskabet. Når ”personsselskaber” nedenfor omtales, er der således alene tale om henholdsvis et I/S og en enkeltmandsvirksomhed. Hertil skal det bemærkes, at enkeltmandsvirksomheden ikke er noget selskab og derfor ikke nogen selskabsform. Når denne virksomhedsform alligevel omtales her, er det for det første begrundet i et ønske om, at undgå at foretage en gentagelse af de gældende regler for de nævnte selskabsformer, dernæst fordi organisationsformen ofte vil fremtræde som et alternativ til stiftelse af et IVS med kun én anpartshaver. I de tilfælde, hvor der gælder særlige regler for disse, vil dette dog blive fremhævet, ligesom forskellen også i øvrigt vil blive fremhævet, hvor det af andre grunde synes nødvendigt.

5.2.1. Retssikkerhed og lovregulering

Ved retssikkerhed forstås i denne sammenhæng det forhold, *at der findes et sæt af regler for den pågældende selskabsform – lovfastsatte eller udfyldende – der med rimelig klarhed regulerer de relevante selskabsretlige områder.*⁸⁷ Da der for iværksætterselskabets vedkommende findes en omfattende materiel lovregulering i form af selskabsloven, antages retssikkerheden at være større end for personsselskaber. Lovreguleringen for iværksætterselskaber indeholder en række løsninger på standardtilfælde, og fordelene herved er, at der for selskabets vedkommende kan gives et sikrere svar på tvivlsspørgsmål end for personsselskaber, idet lovteksten udgør et stærkere udgangspunkt for retsfastlæggelsen.

For personsselskaber foreligger der ikke en egentlig materiel selskabsretlig lovgivning, hvorved lovreguleringen er minimal. Selvom personsselskaberne er omfattet af LEV, jf. § 1, stk. 2, opstiller loven alene regler for selskabets navn og meddelelse om prokura, jf. LEV §§ 6 og 7. Særligt i et I/S må retsstillingen mellem deltagerne således om udgangspunkt tilpasses efter selskabskontraktens indhold, idet der ikke er en selskabslovgivning til at udfylde huller, der ikke er reguleret i kontrakten. Imidlertid har den juridiske teori udviklet et sæt af udfyldende regler, der tjener samme formål som lovregulering, hvorimod reglerne dog er af mere usikkert indhold end bestemmelserne i selskabsloven.⁸⁸ Disse deklaratoriske regler er udviklet på grundlag af domspraksis samt selskabsretlige og formueretlige grundsætninger og principper, herunder de almindelige aftalefortolkningsprincipper.

At IVS’et er underlagt en omfattende lovregulering rejser spørgsmålet, om selskabsloven overhovedet tilgodeser iværksætterselskabet. Den ”virksomhedsmodel” loven bygger på, er på en række punkter hentet fra aktieselskaber og fra store børsnoterede selskabers verden med mange deltagere.⁸⁹ Reglerne i selskabsloven er således i vidt omfang bestemt af hensynet til minoriteten, selskabets kreditorer samt samarbejdspartnere m.v., hvorimod loven kun i et mindre omfang varetager deltagerens interne forhold, (dog bortset fra regler om ledelsesstrukturen og beskyttelse af minoritetskaptalejerne). Lovens bestemmelser svarer herved ikke fuldt ud til behovene hos de almindelige danske anpartsselskaber, der udgør små eller mindre selskaber, der ejes af én enkelt person, af to eller af nogle få anpartshavere.

⁸⁷ Jf. Fode/Munck: Valg af selskabsform, s. 546.

⁸⁸ Jf. Munck/Kristensen: Selskabsformerne, s. 456.

⁸⁹ Jf. Munck/Kristensen: Selskabsformerne, s. 43.

I forhold til regulering af et IVS savnes der endvidere regler i SL om konfliktløsning, idet SL ikke altid giver relevante svar på de konflikter som størstedelen af de danske selskaber står overfor. Uanset at der gælder en omfattende lovregulering, er konsekvensen, at deltagerne i et IVS skal udarbejde regelsæt om selskabets indbyrdes forhold i en ejerftale. Dette vil dog indebære øgede transaktionsomkostninger, hvilket ikke kan siges at være i overensstemmelse med formålet med iværksætterselskabet, der som nævnt er, at gøre det både lettere og billigere at etablere virksomhed i selskabsform. På den anden side mindskes forskellen mellem et IVS og et interessentskab, idet der som ved en interessentskabskontrakt opstår de samme fortolkningsproblemer og hvor SL sjældent evner støtte for fortolkning af ejerftalen. En anden ulempe for et IVS er, at selskabslovens omfattende regelsæt kan skabe en falsk tryghedsfølelse for deltagerne, idet lovens tilstedeværelse kan medvirke til, at man kun regulerer visse konfliktløsningsstilfælde i ejerftalen. Såfremt man i stedet havde etableret et I/S, hvor der ikke gælder præceptive regler, vil deltagerne formentlig have et større behov for samt fokus på at regulere enhver konflikt i kontrakten.

Reguleringen af iværksætterselskabet indebærer endvidere, at selskabslovens ledelsesstruktur ikke umiddelbart svarer til iværksætterselskabets behov. I stedet for en obligatorisk deltagerledelsesstruktur har iværksættere formentlig behov for en interessentskabslignende ledelsesstruktur i form af deltagermøder, kombineret med at deltagerne tillægges de nødvendige beføjelser til varetagelse af deres særlige ansvarsområde.⁹⁰ Deltagerne i et personselskab kan netop frit skabe de ledelsesorganer, der er behov for i det konkrete samarbejde. Samtidig kan disse selskabsstruktureringer gennemføres uformelt uden kontrol fra Erhvervsstyrelsens side.⁹¹

Retssikkerheden skal ses i forhold til den begrænsning i aftalefriheden der karakteriserer iværksætterselskabet. SL's præceptive lovregulering indebærer en begrænsning for iværksætterselskabets deltagere til frit at kunne udforme selskabets kontraksgrundlag. For personselskaberne findes der omvendt næsten ingen lovfastsatte grænser, og det står herved deltagerne frit, at udforme selskabskontrakten som de ønsker.

En anden forskel mellem et IVS og et personselskab er desuden pligten til at følge faste formelle procedurer og i den forbindelse de stående indberetningspligter over for offentlige myndigheder.⁹² Selskabsloven indebærer faste og præceptive bestemmelser om eksempelvis stiftelsesproceduren, registrering i Erhvervsstyrelsen, krav om indskud af en bestemt selskabskapital, selskabskapitalens størrelse, regler om en ufravigelig ledelsesstruktur samt regler om selskabets likvidation. Iværksætterselskaber med én eller få ejere, og som har begrænsede finansielle midler, vil opfyldelse af kravene til procedurerne i SL medføre ulemper og unødvendige udgifter i form af rådgivning, idet kravene kan virke "fremmede" og uhensigtsmæssige. Procedurekravene vil desuden ofte have en begrænset sammenhæng til dagligdagen i et lille IVS. I et iværksætterselskab med én eller få ejere er der ikke behov for at beskytte mod en dominerende majoritet, idet der normalt ikke består en minoritet, der står uden for den daglige ledelse.⁹³ For iværksættere vil det herved i stedet være en fordel at anvende et personselskab, der som udgangspunkt er fritaget for disse pligter og procedurekrav. Det fremgår dog af LEV, at såfremt alle interessenter i et I/S er kapitalselskaber, skal selskabet anmeldes til Erhvervsstyrelsen, jf. LEV § 2, stk. 3, 2. pkt., hvilket koster et gebyr på 2.150 kr.⁹⁴

⁹⁰ Jf. Fode/Munck: Valg af selskabsform, s. 549.

⁹¹ Jf. Fode/Munck: Valg af selskabsform, s. 548.

⁹² Jf. Munck/Kristensen: Selskabsformerne, s. 461.

⁹³ Fode/Munck: Valg af selskabsform, s. 561.

⁹⁴ Jf. <http://startvaekst.dk/virksomhedsformer>, s. 3.

Som nævnt under afsnit 4.10, indebærer iværksætterselskabsformen imidlertid, at selskabets Centrale ledelsesorgan løbende har en pligt til at foretage indberetninger til Erhvervsstyrelsen om selskabets forhold. Denne indberetningspligt indebærer eksempelvis den omfattende indberetning om selskabets stiftelse, sammensætningen af selskabets ledelsesorgan, revisionen og selskabets årsregnskaber. I den forbindelse skal det dog bemærkes, at et IVS ikke behøver at få godkendt årsregnskab af en revisor, såfremt visse betingelserne er opfyldt, jf. ÅRL § 135, stk. 1, 3. pkt. Bestemmelserne i SL medfører formentlig alligevel udgifter til advokat- og revisorbistand, idet kravene til udarbejdelse af en årsrapport vil være både uoverskuelige og ”fremmede” for iværksætteren der starter alene. Set fra deltagerens synspunkt, er det således en fordel ikke at være underlagt ÅRL, som det gælder ved et personselskab.

5.2.2. Offentlighed

Et motiv der adskiller iværksætterselskabet fra personselskaberne er offentligheden omkring selskabets forhold. IVS’et er undergivet et vidtgående offentlighedskrav, hvorimod adgangen til personselskabernes forhold er meget begrænset. Der skal dog foretages en registrering af personselskaberne i Det Centrale Virksomhedsregister, der på den anden side alene er af informativ karakter til brug for indberetning af skat og moms.

I forhold til selskabsdeltagerne er den vidtgående pligt til offentliggørelse omkring iværksætterselskabets forhold en ulempe, idet selskabsdeltagerne normalt ønsker at være fritaget for offentlighedskrav. Set i et samfundsmæssigt lys, skaber det derimod en tryghed for visse medkontrahtenter, at der kan indhentes oplysninger omkring selskabet. Desuden skaber det en åbenhed og gennemsigtighed omkring selskabsformen. Imidlertid kan det anføres, at kravene om offentlighed tilgodeser andre interesser end små og mindre selskaber. Det er angiveligt mest interessant for medkontrahtenter, at få fremvist vedtægter og årsrapporter fra større selskaber og såfremt der alligevel er behov for at få offentlig indsigt i små selskaber, vil medkontrahtenterne i stedet indhente oplysningerne i selskabets pengeinstitut.⁹⁵

5.2.3. Kapitalkrav, kapitalrekonstruktion og adgangen til at trække kapital ud af selskabet

Set fra selskabsdeltagerens synspunkt er et lovbestemt krav om en selskabskapital en ulempe, idet deltagerne ikke har nogen interesse i, at være forpligtet til at binde kapital af en bestemt størrelse i selskabet. Det skal dog i den forbindelse påpeges, at kapitalkravet for et IVS optræder nærmest ikke-eksisterende, hvorefter selskabet i dette tilfælde kan sidestilles med et personselskab, hvortil der ikke gælder noget kapitalkrav.

For at beskytte selskabskapitalen er ledelsen i IVS’et underlagt kapitaltabsreglen efter SL § 119. Som det ses i ovenstående afsnit 4.9.1. er reglen dog en ulempe for deltagerne i et iværksætterselskab. Allerede i en opstartsperiode vil nystiftede iværksætterselskaber ofte løbe ind i kapitalrekonstruktionsproblemer, eftersom selskabskapitalen her vil være anvendt på at etablere virksomheden, uden at der tilsvarende har været en indtjening eller tilgang af aktiver af samme værdi, også uanset at der er tale om et ikke særligt kapitalkrævende projekt.⁹⁶

I den forbindelse skal det dog bemærkes, at det i visse tilfælde er muligt at regulere kapitaltabsreglerne. Et selskab kan således genoprette et kapitaltab, omfattet af SL § 119, for eksempel ved at forhøje selskabskapitalen til en kurs over pari.⁹⁷ På den måde kan overkursbeløbet udsætte tids-

⁹⁵ Jf. Fode/Munck: Valg af selskabsform, s. 561.

⁹⁶ Jf. Fode/Munck: Valg af selskabsform, s. 567.

⁹⁷ Jf. Ibid.

punktet for eller forhindre, at selskabet bliver omfattet af kapitaltabsreglen.⁹⁸ Denne mulighed er gavnlige for iværksættere, idet kapitaltabsreglen er meget omkostningskrævende. Desuden kan det være en fordel i de tilfælde, hvor der er behov for at indskyde et større beløb end minimumskapitalkravet på 1 kr.

For personselskaberne foreligger der dog ikke tilsvarende bestemmelser om kapitalrekonstruktionskrav, hvilket indebærer en klar fordel for iværksættere.

Som anført ovenfor i afsnit 4.7, fremgår det af SL § 357 b, stk. 2, at et iværksætterselskab ikke kan udlodde udbytte, før kapitalgrundlaget udgør mindst 50.000 kr., og selvom selskabet på et tidspunkt skulle få mulighed for at udlodde udbytte, ændre dette dog ikke på, at reglerne om udbytte er indgribende reguleret i SL. Iværksætteren vil formentlig ikke have nogen interesse i, at være undergivet begrænsninger i den kapitalmæssige handlefrihed, og netop besværlighederne ved at få kapital ud af iværksætterselskabet, taler for at stifte et personselskab. Her kan deltagerne indskyde og udtrække kapital af selskabet, uden at skulle overholde formelle procedure. Imidlertid kan et iværksætterselskab udbetale løn til sine ansatte, herunder til selskabets ejer såfremt en arbejdsindsats lægges i selskabet.

5.2.4. Hæftelsen

Hæftelsen overfor selskabets kreditorer er et væsentligt motiv der adskiller iværksætterselskabet fra personselskaberne. Som nævnt ovenfor i afsnit 4.8, er det væsentligste kendetegn for et IVS, at deltagerne ikke hæfter personligt for selskabets forpligtelser, jf. SL § 1, stk. 2. Kendetegnet for personselskaberne derimod er, at mindst én selskabsdeltager hæfter personligt og ubegrænset for selskabets gæld. Særligt for deltagerne i et I/S hæfter disse desuden solidarisk med hele deres formue for interessentskabets forpligtelser, jf. LEV § 2, stk. 1.

Såfremt der kun ses på den formelle hæftelse, er det en klar fordel, at anvende et IVS fremfor et personselskab. I den forbindelse kan det anføres, at mange potentielle iværksættere formentlig har undladt at realisere deres ide og blive iværksætter, blandt andet på grund af at omfanget af det mulige krav mod ens privatøkonomi, har virket uoverskueligt. Inden indførelsen af iværksætterselskabet blev de iværksættere, der ikke kunne finansiere stiftelse af et anpartsselskab eller ikke ønskede at etablere et S.m.b.a. nødt til at acceptere en personlig hæftelse. Mange har imidlertid ikke ønsket at sætte både deres hus og bil på spil ved drift af personlig virksomhed. Denne risikotagning bliver nu i et IVS minimeret til selskabskapitalen. Som udgangspunkt vil det således være nemmere for iværksætteren, der vælger at opstarte et IVS, at beskytte sin privatøkonomi mod krav fra virksomhedens kreditorer i det tilfælde, at driften af den etablerede virksomhed ikke har været en succes. Ud fra den betragtning vil det således være en fordel at vælge at stifte et IVS, og særligt hvis man driver virksomhed i en risikofyldt branche.

På den anden side, som nævnt ovenfor i afsnit 4.8, kan der være langt mellem selskabslovens udgangspunkt om en begrænset hæftelse til realiteterne i praksis. En iværksætter af et nystiftet IVS må forvente, at et pengeinstitut samt andre kilder til finansiering af selskabets drift vil forlange personlig kaution m.v. ved optagelse af lån. Dette får den virkning, at vedkommende reelt kommer til at hæfte med hele eller dele af sin personlige formue som sikkerhed for selskabets forpligtelser.

⁹⁸ Eksempel: Hvis man aftaler at indskyde 10.000 kr. som selskabskapital, kan man i stedet for at lade hele beløbet indskyde som kapital, vælge en kapital på lovens minimumskapitalkrav på 1 kr. og herved lade resten af indskuddet være overkurs. Pligten til kapitalrekonstruktion indtræder herved først ved et samlet nettotab på kr. 9.999,50, medens pligten ville have indtrådt ved et tab på 5.000 kr. ved tegning til kurs pari.

I den forbindelse er det væsentligt at nævne, at den personlige hæftelse i form af personlig kaution m.v. for deltagerne i et IVS'et, kun består overfor enkelte kendte og accepterede krav og den personlige sikkerhedsstilling kan efter omstændigheder være beløbsbegrænset. Tilsvarende kan det bemærkes, at den personlige hæftelse, hviler på et særligt aftalemæssigt grundlag, der går videre end den reelle selskabshæftelse.⁹⁹ På den anden side vil banken dog i langt de fleste tilfælde kræve selvskyldnerkaution, så uanset at sikkerhedsstillingen kan være begrænset til et bestemt beløb, kan iværksætteren komme til at hæfte på lige vilkår med deltagerne i et personselskab. Imidlertid skal man ikke glemme, at den begrænsede hæftelse der gælder for iværksætter-selskabsformen, trods alt er tilstede og denne er navnlig effektiv overfor andre kreditorer for eksempel leverandører og offentlige kreditorer, eksempelvis SKAT. Det samme gælder, såfremt der skulle opstå et erstatningskrav imod selskabet.

En ulempe ved at anvende interessentskabet er desuden, at der gælder solidarisk hæftelse for deltagerne. Såfremt iværksættere ønsker at drive virksomhed sammen, kommer interessenterne både til at hæfte personligt for virksomhedens gæld, men også solidarisk. Hvis en iværksætter i stedet stiftede et IVS sammen med andre, minimerede man risikoen for et yderligere personligt tab, hvis selskabet skulle gå konkurs. Stiftelse af et IVS vil også gøre det nemmere at drive virksomhed, uden at en af ejernes personlige økonomi fik indflydelse på de andres risiko. Imidlertid foreligger der en klar fordel ved at etablere virksomhed i personligt regi, idet iværksætteren i det tilfælde hvor virksomheden går konkurs eller må tvangsopløses, står med et skattemæssigt fradragsberettiget tab på den eventuelle personlige kaution, som forventes at være opstået ved et skattemæssigt underskud i virksomheden.

5.2.5. Forholdet til omverdenen

I forhold til omverdenen, herunder forretningspartnere, bankforbindelser og andre medkontrahenter samt myndigheder, er det lettest for iværksætteren at anvende en af de mere udbredte personselskaber end at anvende en ikke tidligere set selskabsform. Herved undgås de vanskeligheder der kan opstå, ved at skulle forsvare og oplyse om det nærmere indhold af IVS'et, overfor disse medkontrahenter. I den forbindelse vil det være en fordel at anvende et personselskab, idet disse er velkendte for omverdenen. Imidlertid er der med IVS'et ikke tale om en helt ny selskabsform, men om en variant af en kendt selskabsform. At IVS'et således er omfattet af de samme gældende regler som for anpartsselskaber, kan medvirke til, at det vil blive lettere for iværksætterselskabet at blive accepteret af omverdenen.

Imidlertid vil irrationelle forhold så som tradition også spille en rolle, når der skal vælges selskabsform. I langt de fleste tilfælde gør rådgivere brug af vante paradigmer, hvilket kan gøre det svært for iværksætterselskabet at "vinde fodfæste," da rådgiverne formentlig vil anbefale de selskabsformer, som de i forvejen er fortrolige med. Når revisorer og advokater således udtrykker deres bekymringer omkring IVS'et¹⁰⁰, skaber dette ikke grobund for en videre udbredelse af selskabsformen.

I den forbindelse kan det heller ikke udelukkes, at selskabsformens omdømme i erhvervslivet spiller en rolle. De forskellige selskabsformer er ikke alle lige velrenommerede. Interessentskabet og enkeltmandsvirksomheden nyder netop stor anerkendelse i praksis, hvilket formentlig er på grund af den personlige hæftelse, der sender et signal til omverdenen om, at man vil noget seriøst med sin virksomhed. Det antages, at såfremt man ønsker at være iværksætter, indebærer det, at man

⁹⁹ Jf. Fode/Munck: Valg af selskabsform, s. 59, note 9.

¹⁰⁰ Jf. Maria Præst: "Voxpop: Velkommen til de nye 1-krone-selskaber", Medlemsmagasin for FSR – danske revisorer, maj 2014, nr. 2: s. 16-17.

er nødt til at acceptere en risikotagning.¹⁰¹ Når man kan stifte et kapitalsselskab med kun 1 kr. og tilmed hæfter begrænset, vil anvendelse af en sådan selskabsform i denne henseende indebære, at man fremstår mindre risikovillig og deraf mindre seriøs. Dette kan skabe et dårligt omdømme for iværksætterselskabet som selskabsform. Desuden har anpartsselskabsformen som kapitalsselskab et mindre godt ry, idet selskabsformen historisk set er blevet anvendt ved tvivlsomme projekter. Dette ry kan antages, at smitte af på IVS'et.

Alt andet lige vil det i forhold til omverdenen, være mest fordelagtigt at anvende et personselskab.

5.2.6. Skattemæssige forhold

Foruden de ovenfor belyste selskabsretlige motiver spiller de skatteretlige forhold også en betydelig rolle når den erhvervsdrivende skal vælge selskabsform. I skatteretlig henseende er den overordnede forskel mellem et iværksætterselskab og personselskaberne, som nævnt under afsnit 4.13, at et iværksætterselskab er et selvstændigt skattesubjekt, hvilket medfører at beskatningen som udgangspunkt sker i selskabet og ikke hos ejerne, som tilfældet er for enkeltmandvirksomheden og interessentskabet.

Personselskaber udgør i dansk skatteret ikke selvstændige skattesubjekter. Ved beskatningen af indkomst som erhverves af et personselskab gælder derfor i dansk skatteret et princip om skattemæssig transparens.¹⁰² Herved forstås at den skattemæssige behandling ”strømmer” igennem selskabet og i stedet foretages hos de enkelte selskabsdeltagere.

Særligt for enkeltmandsvirksomheden er alene virksomhedens indehaver skattesubjekt, hvorefter alle virksomhedens indtægter og fradrag registreres direkte på dennes selvangivelse som personlig indkomst. I forhold til beskatningen af et IVS medfører dette den særlige fordel, at indehaveren kan udnytte et underskud i sin virksomhed, ved at fratække underskud i anden personlig indkomst, jf. PSL § 13, stk. 1. Såfremt indehaveren er gift, kan den del af underskuddet som den erhvervsdrivende ikke selv har kunnet udnytte, endvidere fradrages i ægtefællens skattepligtige almindelige indkomst, jf. PSL § 13, stk. 2.

Et interessentskab betragtes som skatteretligt transparent, hvorved interessentskabets over- og underskud beskattes med en andel hos hver enkelt interessent. Alle virksomhedens indtægter og udgifter samt værdistigninger og værditab fordeles således på de enkelte selskabsdeltageres personlige selvangivelse. Fordelingen af over- og underskud følger af selskabskontrakten, men såfremt der intet er aftalt, er det deklaratoriske udgangspunkt en lighedeling. Forskelligt fra begrebet over- og underskudsdeling er begrebet deltagernes ejerandele, idet hver enkelt interessant ejer en ideel andel af interessentskabets aktiver og passiver.¹⁰³ Størrelsen af denne ejerandel får bl.a. betydning for provenuet, der tilfalder en interessent, når denne udtræder af selskabet, sælger selskabsandelen, og når selskabet likvideres. Forskelligt fra denne selskabsretlige nettoandel er den skatteretlige bruttoandel til de enkelte aktiver. Af transparensprincippet følger, at den enkelte deltager kan foretage skattemæssige afskrivninger på sin ejerandel af selskabets enkelte afskrivningsberettigede aktiver, og fratække sin andel af selskabets driftsomkostninger m.v. ved opgørelsen af den personlige indkomst.¹⁰⁴

¹⁰¹ Jf. Casper Blom: ”Hvorfor ’iværksættere-selskaber’ er en dårlig idé”, Blog om iværksætteri, 22. januar 2013, s. 2.

¹⁰² Jf. Jan Pedersen (red.): Skatteretten II, 6. udgave, Karnov Group, 2013, s. 800.

¹⁰³ I skatteretlig sammenhæng vil den enkelte selskabsdeltagers ejerandel af virksomhedens aktiver blive betegnet som bruttoandele, eftersom hver enkelt deltager skattemæssigt anses som ejer af en brøkdel af hvert enkelt aktiv i selskabet, jf. Valg af selskabsform, s. 623.

¹⁰⁴ Jf. Jan Pedersen (red.): Skatteretten II, s. 801.

I forhold til beskatningen af udbytte er det derimod som udgangspunkt en ulempe for deltagerne i et I/S. Deltagerne bliver løbende beskattet af deres overskudsandel af selskabets indkomst, og udgangspunktet er herved, at deltagerne bliver beskattet af det fulde beløb, også selv om der ikke udbetales udbytte til deltagerne.¹⁰⁵ Deltagerne i et iværksætterselskab bliver derimod alene beskattet af det beløb, som selskabet udbetaler i form af udbytte. Overskud er dog forinden beskattet med den gældende selskabsskatteprocent i selskabet.

Selvom personbeskatningen medfører enkelte fordele i forhold til kapitalafkastbeskatningen, er der regler, som medvirker til, at en personligt ejet erhvervsvirksomhed kan blive underkastet en beskatning, der minder om den, som et IVS underkastes. I forlængelse heraf, kan den erhvervsdrivende vælge at lade sig beskatte efter virksomhedsskatteovens regler og anvende virksomhedsskatteordningen eller kapitalafkastordningen, jf. VSL § 1 og § 22 a. Som nævnt medfører dette enkelte fordele for deltagerne i et personselskab.

Anvendelse af virksomhedsskatteordningen indebærer som det første, at den erhvervsdrivende kan vælge at lade virksomhedens overskud indestå i virksomheden mod en acontobeskatning på 24,5 %, jf. VSL § 10, stk. 2. Såfremt indehaveren eller interessenten havde ladet overskuddet udbetale til sig selv, ville vedkommende være blevet undergivet den almindelige personbeskatning på op til ca. 56,6 %, jf. VSL § 10, stk. 1. Det er således først, når overskuddet senere overføres fra virksomheden til deltagerne, at der finder en ”restbeskatning” sted, hvor skatteyderen godskrives den foreløbigt betalte skat. Denne regel er en klar fordel for deltagerne i et personselskab, idet der kan foretages en skattemæssig udjævning af virksomhedens indkomst ved at spare op i de ”gode” år og hæve opsparet overskud i ”dårlige” år. Det skal dog hertil nævnes, at deltageren i et iværksætterselskab har de samme muligheder for skattemæssig udjævning.

Virksomhedsskatteordningens kapitalafkast giver desuden deltagerne i et personselskab mulighed for fuld fradrag for virksomhedens renteudgifter, der efter personskatteovens regler ellers underkastes en højere personindkomstbeskatning, jf. PSL § 4 stk. 1, nr. 3 smh. med VSL § 7.¹⁰⁶ Gennem virksomhedsskatteordningens ”carryback-virkning” kan deltagerne desuden få tilbagebetalt den a’conto skat, som de hver for sig har betalt af den del af deres andel af virksomhedens overskud gennem de forudgående år, som de har opsparet i virksomhedsskatteordningen, til dækning af virksomhedens underskud, jf. VSL § 13, stk. 1. Dette kan ske uden tidsbegrænsning. I visse situationer kan denne regel være medvirkende til, at virksomheden ikke går konkurs. Imidlertid gælder de samme regler om ”carryback” for deltageren i et IVS.

Deltagerne i et personselskab kan også vælge at anvende kapitalafkastordningen, jf. VSL § 22 a. Denne ordning er en regnskabsmæssigt forenklet udgave af virksomhedsskatteordningen, hvor man dog opnår de fleste af denne ordningens fordele.¹⁰⁷ Ordningen giver mulighed for, at lade et kapitalafkast fragå i den personlige indkomst og tillægges den lavere beskattede kapitalindkomst, jf. VSL § 22 a. På den måde spares der både skat og AM-bidrag. Når den erhvervsdrivende vælger at benytte kapitalafkastordningen, afskriver den sig dog fra at benytte muligheden for at opspare en del af virksomhedens overskud mod alene en selskabsskat på 24,5 %. Som følge af konjunkturudligningsordningen, kan den erhvervsdrivende dog fratække en henlæggelse på op til 24,5 % af virksomhedens overskud. I året hvor der henlægges, skal der dog betales en konjunkturudligningsskat af henlæggelsesbeløbet på 24,5 %. For at kunne opnå fradrag for henlæggelsen er det desuden et krav, at 75 af henlæggelsen skal bindes på en bunden konto, jf. VSL § 22 b, stk. 2 og 3.

¹⁰⁵ Jf. Jan Pedersen (red.): Skatteretten II, s. 806.

¹⁰⁶ Jf. Jan Pedersen (red.): Skatteretten II, s. 218.

¹⁰⁷ Jf. Fode/Munck: Valg af selskabsform, s. 639.

5.3. Anpartsselskaber

5.3.1. Lovregulering

Som tidligere nævnt følger det af SL § 357 a, stk. 1, at selskabslovens regler omhandlende anpartsselskaber som udgangspunkt finder anvendelse på et iværksætterselskab. Den væsentligste forskel på et iværksætterselskab og et anpartsselskab er imidlertid minimumskapitalkravet, pligten til kapitalopbygning efter SL § 357 b samt muligheden for omregistrering til et ApS.

I forhold til stiftelsesproceduren for henholdsvis et ApS og et IVS findes der som udgangspunkt ingen reelle forskelle. Der skal i begge tilfælde underskrives et stiftelsesdokument, udarbejdes vedtægter samt foretages en registrering hos Erhvervsstyrelsen. Imidlertid er det økonomisk nemmere at stifte et IVS, idet det kun kræver 1 krone i indskudskapital. På den anden side, tager det kun nogle få timer at få registreret et ApS, hvorimod det som nævnt kan tage op imod 3 uger at stifte et IVS (2014). Dette kan medføre, at iværksættere er tilbageholdende med at stifte et IVS og således foretrækker stiftelse af ApS. Desuden skal man også være opmærksom på, at 1 krone i indskudskapital kan indebære, at det kan blive nødvendigt, at indskyde yderligere kapital i selskabet, da selskabskapitalen allerede kan være væk ved stiftelsen på grund af stiftelsesgebyret. Dette afviger dog ikke fra et ApS, hvilket også omtales i nedenstående diskussion.

5.3.2. Kapitalkrav og adgangen til at trække kapital ud af selskabet

Minimumskapitalkravet som kreditorbeskyttelsesmodel har i teorien længe været diskuteret. Allerede ved den sidste selskabsreform i 2009 foreslog Moderniseringsudvalget i Betænkning 1498/2008, at afskaffe minimumskapitalkravet på 125.000 kr. for anpartsselskaber. Betænkningens lovforslag mødte dog kritik fra flere steder¹⁰⁸, hvilket medførte at en række af de forslag, som Moderniseringsudvalget var fremkommet med, blev taget ud i selve lovforslaget, herunder ophævelse af kapitalkravet for anpartsselskaber. Ifølge forarbejderne var tiden *”I lyset af den finansielle krise endnu ikke moden til helt at afskaffe kapitalkravet i danske anpartsselskaber.”*¹⁰⁹ For at gøre det lettere og mere attraktivt for de små selskaber at komme i gang, blev kapitalkravet dog foreslået nedsat til 50.000 kr. På baggrund af politisk uenighed, hvor Dansk Folkeparti ikke var indstillet på at nedsætte kapitalkravet yderligere, blev der imidlertid foretaget ændringer i lovforslaget og udfaldet blev at anpartsselskaber skulle have en minimumskapital på 80.000 kr.

Baggrunden for den politiske modstand var blandt andet, at man i lyset af finanskrisen frygtede at nedsættelsen af kravet ville øge risikoen for konkurs og svindel og fremme misbrug, som kan føre til tab for kreditorerne. Desuden blev det påpeget, at lempelsen vil kunne føre til useriøse selskaber.¹¹⁰ I forbindelse med revisionen af selskabsloven i 2013 valgte man imidlertid heller ikke at afskaffe minimumskapitalkravet, og denne blev således blot nedsat til 50.000 kr.

Med indførelsen af iværksætterselskabet med et minimumskapitalkrav på 1 kr. har regeringen således åbnet op for en gammel diskussion om, om kravet om minimumskapital overhovedet skaber en sikkerhed for selskabskreditorerne. Spørgsmålet er, om kreditorerne er bedre stillet ved at handle med et anpartsselskab med en dertilhørende større selskabskapital.

¹⁰⁸ Eksempelvis fra Foreningen Registrerede Revisorer (FRR), jf. Høringsnotat ad L 170, 19. marts 2009.

¹⁰⁹ Jf. Høringsnotat ad L 170 - Høringsnotat vedrørende udkast til forslag til lov om aktie- og anpartsselskaber (L 170), 19. marts 2009, s. 1. <http://www.ft.dk/samling/20081/lovforslag/1171/bilag/1/661481.pdf>

¹¹⁰ Jf. 1. Behandling til L 171, møde nr. 76, 14. april 2009. (SF og DF)

Tilhængere af minimumskapitalkravet påpeger, at kravet tjener til at sikre kreditorerne en vis beskyttelse mod tab. Baggrunden for opretholdelse af et minimumskapitalkrav er endvidere, at minimumskapitalen skaber en vis troværdighed og seriøsitet omkring selskabsformen.¹¹¹

Herimod har en del kritikere vurderet, at minimumskapitalkravet ikke giver en tilstrækkelig sikkerhed for kreditorerne, men alene en falsk tryghedsfølelse.¹¹² Dette var også Moderniseringsudvalgets begrundelse for at afskaffe kapitalkravet for anpartsselskaber. Udvalget fremhævede, at der ikke nødvendigvis er en sammenhæng mellem kapitalkravet ved stiftelsen og kreditorbeskyttelsen.¹¹³ Desuden kan et selskab meget vel være underkapitaliseret i forhold til den virksomhed, som selskabet driver, selvom kapitalkravet er opfyldt. Det legale minimum har således reelt ikke større betydning.¹¹⁴

Ud fra ovenstående har det skabt en del debat, at kapitalkravet for et iværksætterselskab ikke er større. Det er blandt andet blevet gjort gældende, at et lille kapitalgrundlag medfører risiko for at kreditorer vil lide et større tab.¹¹⁵ I den forbindelse kan det anføres, at selv i sunde og veldrevne virksomheder, kan et kapitalkrav på 50.000 kr. svare til det tab, der opstår som en naturlig del af etableringsfasen. Selvom egenkapitalen i et IVS kun udgør 1 kr., vil pengene i begge tilfælde ofte være væk, allerede i opstartsfasen.

Professor Jesper Lau Hansen, Københavns Universitet, vurderer hertil, at kravet på kr. 50.000 ikke giver kreditorer beskyttelse. Han anfører at: *"50.000 kroner er så lavt, at kreditorerne reelt ikke er beskyttet ad den vej. Det svarer måske til en eller to måneders husleje, og de penge er altid væk."*¹¹⁶ Advokat Jacob Tøjner tiltræder desuden denne holdning og mener ikke debatten er fornuftig. Han vurderer ligeledes, at det er ligegyldigt for en kreditor, om kapitalkravet er 1 kr., 10.000 kr., eller 50.000 kr., idet minimumskapitalen efter stiftelse af selskabet under alle omstændigheder hurtigt er væk og omsat i andre aktiver.¹¹⁷

Det skal til diskussionen endvidere anføres, at selv med et kapitalkrav på 50.000 kr. kan man stille spørgsmålstegn ved selskabets realøkonomiske situation. Som også anført af Moderniseringsudvalget behøver de oplysninger om egenkapitalens størrelse, der kan indhentes igennem Erhvervsstyrelsen fra det seneste udarbejdede årsregnskab, ikke at garantere mod at selskabets aktuelle egenkapital er negativ. Set i lyset heraf kan en ulempe ved at anvende anpartsselskabsformen være, at minimumskapitalkravet på 50.000 kr. medfører, at samarbejdspartnere og kreditorer får et fejlagtigt indtryk af, at de handler med et selskab med et vist kapitalgrundlag, og disse vil formentlig på denne baggrund være villige til at give et anpartsselskab kredit, uden at sætte sig nærmere ind i anpartsselskabets økonomi. Selvom det er et krav, at et anpartsselskab skal have 50.000 kr. i selskabskapital, er det ikke ensbetydende med, at selskabet har en fornuftig likviditet og dette skaber i realiteten en falsk tryghed for kreditorerne. Det kan i den forbindelse påpeges, at også børsnoterede selskaber kan gå konkurs, senest kan nævnes OW Bunker.

Iværksætterselskabet har på den anden side den fordel, at det står klart for samarbejdspartnere, at man handler med et selskab uden nævneværdig selskabskapital. Dette medfører, at medkontrahenter m.v. vil være mere påpasselig med at give kredit og formentlig kræve en passende sikkerhed og at samarbejdspartnere vil kræve kontant betaling. Advokat Thomas Riise, partner i Lassen

¹¹¹ Jf. Høringsnotat ad L 152, s. 8.

¹¹² Jf. Høringsudkast ad L 152, 19. december 2012, Erhvervsstyrelsen, "Høring vedrørende forslag til lov om ændring af selskabsloven", s. 2.

¹¹³ Jf. Betænkning 1498/2008, s. 146.

¹¹⁴ Jf. Ibid.

¹¹⁵ Jf. Medlemsmagasin for FSR – danske revisorer, s. 17.

¹¹⁶ Jf. Lene Rosenmeier: "Iværksættere uden penge", Advokaten nr. 2, marts 2013, s. 22.

¹¹⁷ Jf. www.ditselskab.dk/mere-infor/ivaerksaetterelskab, afsnit 1.

Ricard, anfører hertil også at: ”Iværksætterselskaberne er jo ærlige selskaber forstået på den måde, at hvis du handler med et iværksætterselskab, ved du, at du handler med selskaber med kontant betaling, fordi de ganske enkelt ikke har nogen kapital.”¹¹⁸

Konsekvensen ved at have en variant af anpartsselskabet, alene med et krav om 1 kr. i indskudskapital og et almindeligt ApS med et minimumskapitalkrav på 50.000 kr. er imidlertid, at det kan efterlade en kløft mellem på den ene side useriøse iværksættere og mere seriøse selskaber.

Som nævnt har fortalere for opretholdelse af et minimumskapitalkrav den opfattelse, at kravet tjener til sikring af, at det kun er seriøse projekter der starter op. I forhold til iværksætterselskabet vurderes det i den forbindelse, at iværksættere der ikke er i stand til at rejse en selskabskapital på 50.000 kr., ikke bør have mulighed for, at stifte et selskab med en lav selskabskapital og med en begrænset hæftelse. Konsekvensen ved at anvende iværksætterselskabet er i den forbindelse, at når man stifter et selskab med 1 kr. bliver det sammenlignet med at etablere et mindre seriøst foretagne. Det vurderes at de personer, der vil noget seriøst med deres idé og brænder for at blive iværksættere, er ligeglade med, om de skal betale 1. Kr. eller 50.000 kr. i indskudskapital.¹¹⁹

At der kan være en sammenhæng mellem indbetaling af kapital og opstart af et seriøst projekt, understreges af blogger Peter Krüger Andersen på netmediet ”Trends online”. Peter Krüger Andersen fremfører her, at i de tilfælde hvor iværksætter-selskabsformen anvendes, skal man have med i overvejelserne, at der er risiko for, at kunder/klienter og samarbejdspartner ikke vil tage ens virksomhed alvorlig, når de opdager, at der ikke er tilført kapital til projektet.¹²⁰ Selvom Peter Krüger Andersen anderkender selskabsformen, og finder den velegnet som opstartsvirksomhed, sætter han imidlertid lighedstegn mellem iværksætterselskabsformen og det at være ”ny i job”: ”(...) Vær forberedt på at have argumenterne og forretningskonceptet på plads, når dine potentielle kunder/klienter og samarbejdspartnere stiller kritiske spørgsmål til seriøsiteten i projektet – for det vil de! Er du forberedt, kan du undgå at ligne en ”ny i job” ekspedient fra Bilka.”

Vurderingen af, at et kapitalkrav på 1 kr. udviser mindre seriøsitet, bunder formentlig i, at det antages, at 1 kr. ikke er nogen hindring for nogen, men blot et symbolsk beløb. Alle har således mulighed for at stifte et IVS, hvorfor man kan tvivle på grundlaget for etableringen. Det skal hertil dog anføres, at der ikke altid kan stilles lighedstegn mellem en lav selskabskapital og opstart af mindre seriøse projekter. Uanset at iværksætterselskabet er blevet kaldt for ”fattigmandsselskaber,”¹²¹ behøver det forhold, at iværksættere ikke ønsker at binde kapital i selskabet, ikke at være udtryk for, at de vil udnytte de fordelagtige regler der gør sig gældende for selskabsformen. Da iværksætteren i de fleste tilfælde selv er nødt til at finansiere driften, enten ved at låne penge eller ved at lægge arbejdstimer i selskabet, uden at opnå løn, kan et krav på 50.000 kr. være en hindring for mange iværksætter. Med iværksætterselskabet er det således blevet lettere at være iværksætter. Der har desuden været eksempler i pressen på iværksættere, der ikke ville have etableret virksomhed, såfremt IVS’et ikke var en mulighed.¹²² Enkelte virksomhedstyper, herunder konsulenter eller en programmør, har qua lave startomkostninger, ikke altid behov for et stort kapitalgrundlag i op-

¹¹⁸ Jf. Anders Østerby Mønsted: ”Iværksætterselskaber kan få en kort levetid”, Morgenavisen Jyllandsposten, Erhverv, 5. maj. 2014, s. 5.

¹¹⁹ Jf. Andersen, Eva; Brahm, Kristoffer; Høberg Jesper: ”Fattigmandsselskaber får kold skulder”, epn.dk, 28. Januar 2013. <http://finans.dk/artikel/ECE5121676/fattigmandsselskaber-f%C3%9F-kold-skulder/>

¹²⁰ Jf. Peter Krüger Andersen: ”Er selskabsformen IVS som at have et badge med teksten ”Ny i job” ”, blog på trendsonline.dk, 19. juni 2013. <http://trendsonline.dk/2013/06/19/blog-er-selskabsformen-ivs-som-at-have-et-badge-med-teksten-ny-i-job/>

¹²¹ Jf. ”Fattigmandsselskaber får kold skulder”, 2013.

<http://finans.dk/artikel/ECE5121676/fattigmandsselskaber-f%C3%9F-kold-skulder/>

¹²² Jf. Malthe Bjørn Koustrup Merrild: ”Professor: det er blevet meget lettere at være iværksætter i Danmark”, navi-sen.dk, 9. Oktober 2014. <http://navisen.dk/blog/professor-det-er-blevet-meget-lettere-at-vaere-ivaerksaetter-i-danmark/>

startsfasen, men denne gruppe kan dog stadigvæk optræde seriøst omkring driften af deres virksomhed.

Det skal endvidere bemærkes, at uanset modstanden af indførelse af iværksætterselskabet, er der forskning der viser, at det for nogle iværksættere er af afgørende betydning, om der stilles krav til minimumskapitalen. Som nævnt i ovenstående afsnit 2, fremgår det af en undersøgelse foretaget af Neville og Sørensen, at intet eller et lavt kapitalkrav netop er den vigtigste faktor for iværksættere, når de skal vælge virksomhedsform. Af undersøgelsen fremgår det desuden, at ca. 1/3 af respondenterne mener, at et kapitalkrav på kr. 80.000, er en afgørende barriere.¹²³ Det kan således forudsættes, at der er nogle iværksættere, der vil undlade at anvende anpartsselskabet på grund af kravet om minimumskapital og disse vil formentlig i stedet overveje at anvende iværksætterselskabet. Samme undersøgelse viser desuden, hvor stort et kapitalkrav der er rimeligt i et anpartsselskab. Af resultatet fremgår det, at ca. 18 % ikke finder et kapitalkrav på mellem 50.000 og 80.000 kr. urimeligt. Som anført af Neville og Sørensen, vil disse iværksættere angiveligt vælge at stifte et anpartsselskab i stedet for et IVS, hvilket formentlig kan mindske behovet for indførelse af et IVS.¹²⁴ Størstedelen af de adspurgte svarede imidlertid, at et kapitalkrav på mellem 25.000-50.000 kr. er et acceptabelt kapitalkrav. Desuden mente 19,5 %, at et kapitalkrav på mellem 10.000-25.000 kr. er rimeligt. Undersøgelsen viser således, at en lempelse af kapitalkravet kan have en positiv effekt, og at der er efterspørgsel på en selskabsform, hvor kapitalkravet er mindre end 50.000 kr.¹²⁵

Det skal imidlertid nævnes, at 25,3 % af respondenterne ikke har taget stilling til nærværende spørgsmål. Af dette kan formentlig udledes, at disse ikke har et ønske om at omdanne deres virksomhed til et anpartsselskab, og derfor ikke har angivet deres svar.

Som anført i afsnit 4.6. er iværksætterselskabet som selskabsform blevet kritiseret for, at føre til flere konkurser og tvangsopløsninger end procentdelen for kapital-selskaber i øvrigt. Det kan i den forbindelse anføres, at eftersom kravet til stiftelse af et IVS er meget lavt og således en god mulighed for at kunne afprøve om ens ide er bæredygtig, vil mange virksomheder naturligvis lukke igen, enten fordi der ikke var et marked for deres produkt eller simpelthen bare fordi driften ikke kunne opretholdes. Men dette er ikke anderledes i forhold til andre selskabsformer, hvor der også statistisk set forekommer konkurs og likvidation.

Tilsvarende kan det anføres, at det må være ligegyldigt for en kreditor, om det er et ApS eller et IVS der går konkurs, eftersom der formentlig alligevel ikke vil være nogen nævneværdig dividende tilbage til opfyldelse af de simple kreditorer, i de selskaber der går konkurs. Partner Thomas Riise, Lassen Ricard Advokataktieselskab, vurderer desuden i den forbindelse, at selvom et IVS skulle gå konkurs, behøver dette ikke at betyde, at kreditorerne vil lide et større tab som følge heraf: *"(...) Det må forventes, at de gennemsnitlige tab forbundet med et iværksætterselskabs konkurs vil være væsentligt lavere end de gennemsnitlige tab forbundet med konkurs i et anparts- eller aktieselskab."*¹²⁶

Det kan desuden påpeges, at selvom det formentligt er for tidligt at sige noget om, om iværksætterselskabet har været en succes, idet selskabsformen kun har været "på markedet" i et lille års tid, viser tal fra Danmarks statistik, at konkursraten i Danmark i 2013 har været den laveste siden

¹²³ Jf. NTS 2012:2, s. 49, figur 8.

¹²⁴ Jf. Neville & Sørensen: Selskaber, s. 42.

¹²⁵ Jf. NTS, 2012:2, s. 50, figur 9.

¹²⁶ Jf. Thomas Riise: "Iværksætterselskabet", nyhedsbrev på hjemmeside, Lassen Ricard Advokataktieselskab.. <http://www.dvca.dk/uploads/Gamle%20nyhedsbreve/Artikler/Artikel%20-%20iv%C3%A6rks%C3%A6tterselskabet.pdf>, s. 3.

2008.¹²⁷ Tal fra 2014 viser desuden, at der kun har været 960 konkurser i 1. kvartal af året, mod 1.329 i 1. kvartal i 2013.¹²⁸ Uanset at indførelsen af iværksætterselskabet formentlig ikke har haft en betydelig påvirkning på dansk erhvervsliv, viser statistikken dog alligevel tegn på en formindskelse i antallet af konkurser.

Det kan imidlertid ikke afvises, at der kan forekomme tilfælde af misbrug, der kan føre til konkurs eller tvangsopløsninger, når man tillader opstart af virksomheder uden noget kapitalgrundlag. Som nævnt er en selskabskapital på 1 kr. ingen hindring for nogen og der er jo altid folk, der ønsker at misbruge systemet og svindle med selskabskonstruktioner. I den forbindelse kan det dog påpeges, at hvis man bare kan få én succeshistorie ud af 10 nystiftede iværksætterselskaber, er dette også formålstjenligt. Det kan ligeledes bemærkes, at der kan indføres tiltag til at sikre, at IVS'et ikke bliver brugt til useriøse aktiviteter. I perioden 2010-2012 blev der således også indført regler, der gjorde det både dyrt og besværligt at stifte S.m.b.a.'er.¹²⁹ I 2007 indførte SKAT en aktion mod S.m.b.a.'er der bestod i et realitetstjek af virksomhedernes forretningsgrundlag samtidig med at de kontrollerede om de personer, der var involveret i et S.m.b.a. havde gæld til det offentlige, der berettigede til sikkerhedsstillelse.¹³⁰ Herudover er der blevet taget skridt til forebyggelse af konkursrytteri, hvorved der i 2013 blev vedtaget regler om konkurskarantæne. Disse regler trådte i kraft 1. januar 2014.

Samtidig kan det anføres, at de der ønsker at misbruge selskaber med lav selskabskapital, kan vælge at benytte sig af et engelsk Ltd. Desuden kan det tilføjes, at anpartsselskaber uden legal minimumskapital længe har været kendt i Europa, uden at det tilsyneladende har givet større samfundsmæssige problemer. I den forbindelse er det værd at bemærke, at de kritikpunkter der er blevet gjort gældende overfor indførelsen af iværksætterselskabet også blev fremført i Tyskland forud for indførelsen af UG'et.¹³¹ Hertil skal tilføjes, at de tyske erfaringer med UG'er ikke desto mindre er overvejende gode. Det fremgår desuden af tal fra Erhvervsstyrelsen, at ca. en tredjedel af de IVS'er der blev stiftet i første kvartal af 2014, blev stiftet med 1 kr. i indskudskapital, men samtidig lå den gennemsnitlige selskabskapital for to ud af tre nystiftede IVS'er på omkring 3.000 kr.¹³² Hertil skal det nævnes, at der i første kvartal af 2014 blev stiftet ca. 1.500 IVS'er. Som også udtalt af kontorchef i Erhvervsstyrelsen, har der således ikke været en "bølge" af nystiftede 1-krone selskaber, som der ellers har været bekymringer om i erhvervslivet inden lovforslaget blev vedtaget.¹³³

Det kan endvidere fremføres, at det som nævnt indledningsvist, følger af SL § 357 b, stk. 1, at iværksætterselskabet årligt skal henlægge 25 % af selskabets overskud til en særlig bunden reserve til opbygning af selskabets kapitalgrundlag, indtil denne sammen med selskabskapitalen udgør kr. 50.000. Dette krav kan medvirke til, at iværksætterselskabet vil fremstå ansvarlig og seriøs overfor selskabets kreditorer. I forhold til et ApS, foreligger der dog ingen deklaratoriske regler om selskabernes soliditet, og der er således ikke pligt til konsolidering, hvilket er en klar fordel for deltagerne.¹³⁴ De virksomheder der anvender IVS'et, får på den anden side mulighed for at opbygge den kapital, som de ikke indskød i selskabet til at begynde med. Desuden ender man med, efter et par år, at udligne forskellen med et ApS og et IVS. Det er for deltagerne således en god måde at opspare sit overskud på.

¹²⁷ Jf. NYT fra Danmarks statistik, af 7. januar 2014, nr. 8, "Konkurser december 2013."

¹²⁸ Jf. NYT fra Danmarks statistik, af 4. April 2014, nr. 179, "Konkurser marts 2014."

¹²⁹ Jf. Neville & Sørensen: Niels Fenger (red.): Festskrift til Erik Werlauff, 2012, s. 351.

¹³⁰ Jf. Neville & Sørensen: Festskrift til Werlauff, side 387.

¹³¹ Jf. U.2013B.141, s. 3.

¹³² Jf. <http://erhvervsstyrelsen.dk/ivserne-kommet-fornuftigt-fra-start>

¹³³ Jf. Ibid.

¹³⁴ Jf. Krüger Andersen: Aktie- og anpartsselskabsret, s. 304.

Da iværksætterselskabet er en variant af anpartsselskabet er selskabet som nævnt i afsnit 4.10. herved også underlagt reglerne om offentliggørelse af årsrapport, hvilket medfører en gennemsigtighed omkring selskabets forhold. Desuden er direktionen i et IVS forpligtet til at sikre at selskabet til enhver tid har et forsvarligt kapitalberedskab, jf. SL § 118, stk. 2. Dette krav vurderede Moderniseringsudvalget bedre kunne beskytte kreditorerne.¹³⁵

En væsentlig ulempe i forhold til at trække kapital ud af selskabet er, at det følger af SL § 357 b, stk. 2, at et IVS ikke kan udlodde udbytte til kapitalejeren(e), førend selskabskapitalen sammen med den bundne reserve udgør kr. 50.000. Set i forhold til, at de fleste iværksættere har finansieringsproblemer, kan det være u hensigtsmæssigt at forbyde vedkommende, at få del i selskabets overskud. Til gengæld kan selskabet udbetale løn til sine ansatte og iværksætteren kan på den måde trods alt opnå en indtægt. Desuden er der mulighed for skattefrit at omregistrere et IVS til et ApS, når egenkapitalen udgør 50.000 kr., jf. SL § 357 c og d.

5.3.3. Hæftelsen

I forhold til det lave kapitalgrundlag for iværksætterselskabet, er det blevet anført, at kravet indebærer ekstra personlig sikkerhedsstillelse. Det antages, at der kan være forskel på lånegrundlaget ved henholdsvis et ApS og et IVS. Desuden anføres det, eftersom kapitalkravet for et IVS kun udgør 1 kr., skal iværksættere regne med, at pengeinstitutter vil kræve, at forretningsideen skal være mere bæredygtighed end for projektet i et ApS.¹³⁶

På den anden side er formodningen for, at der vil blive krævet personlig sikkerhedsstillelse for ethvert lån ydet til nyetablerede selskaber, uanset selskabskapitalens størrelse. Claus Greve, chef for erhvervskunder i Nordea, bekræfter dette og udtaler: *"Hvis de skal låne penge i banken, skal der stilles en personlig kaution. Det gælder, uanset om de har en selskabskapital på 1. Kr. eller 50.000 kr. Der er ingen særregler for denne type selskaber."*¹³⁷ Desuden kan det fremføres, er det ikke er hensigten med et iværksætterselskab, at selskabet skal være kreditværdigt. Hvis man stifter et IVS med en selskabskapital på 10 kr. forventer man nok ikke den store kredit fra sine leverandører, eller at man kan få lov at låne et større beløb i banken, uden at skulle hæfte personligt herfor.

Det kan endvidere anføres, at der foreligger flere studier, der tyder på, at hvis man gør det lettere at opnå begrænset hæftelse, er det en mekanisme, der fremmer iværksætteri. Dette blandt andet fordi begrænset hæftelse for iværksættere bidrager til at øge lysten til at påtage sig erhvervsmæssige risici samtidig med, at den stimulerer lysten til at risikere at investere i vækst.¹³⁸ Dette understøttes i ovenfor omtalte undersøgelse af Neville og Engsig Sørensen, hvori det bekræftes, at såfremt man letter adgangen til begrænset hæftelse, for eksempel ved at sænke eller fjerne kravet om minimumskapital, styrker det iværksætteri. 54 % af samtlige respondenter mente, at begrænset hæftelse øger motivationen til at forfølge muligheder for vækst, og alene 22 % fandt ikke, at det havde nogen betydning. Herudover svarede 45 %, at den begrænsede hæftelse gør dem mere indstillet på at løbe erhvervsmæssige risici, hvorimod 28 % ikke mener den begrænsede hæftelse påvirker risikovilligheden.¹³⁹ I lyset af hensigten med indførelse af iværksætterselskabet, hvilket netop er at fremme

¹³⁵ Jf. Betænkning 1498/2008, s. 147.

¹³⁶ Jf. Hans Jeppesen: "Iværksætterselskaber", nyhedsbrev, Kirk Larsen Ascanius, s. 2.
<http://www.kirklarsen.dk/sites/default/files/ivaerksaetterselskaber.pdf>

¹³⁷ Jf. Anders Østerby Mønsted: "Ny selskabsform har ingen effekt", Morgenavisen Jyllandsposten, Erhverv & Økonomi, 5. maj. 2014, s. 1.

¹³⁸ Jf. Neville & Sørensen: Selskaber, s. 46.

¹³⁹ Jf. NTS 2012: 2, s. 22.

iværksætter og gøre det nemmere at etablere virksomhed i Danmark, kan det således anføres, at selskabsformen er attraktivt for både iværksættere, men også for samfundet.

5.3.4. Forholdet til omverdenen

Det kan diskuteres hvorvidt kravet om selskabsbetegnelsen i SL § 357 a, stk. 3, medfører at iværksætterselskabet påtager sig et forudindtaget dårligt omdømme i erhvervslivet. Med betegnelsen er formodningen for, at IVS'et altid vil stå i skyggen af anpartsselskabet, idet førstnævnte selskabsform har et lavere kapitalgrundlag. Anpartsselskabet er i den forbindelse også mere velkendt blandt omverdenen. På den anden side, skaber et ApS dog ikke mere tryghed end et IVS, idet en selskabskapital på 50.000 kr. som nævnt, ofte blot giver kreditorerne en falsk tryghedsfølelse.

6. Konklusion og perspektivering

6.1. Sammenfatning og konklusion

Formålet med nærværende afhandling har været at foretage en redegørelse for samt analyse af iværksætterselskabet. Fokus har været, at sammenligne IVS'et med de selskabsformer iværksættere har valgt som retlige ramme for deres virksomhed inden revisionen af SL i 2013. Dette med henblik på at kunne vurdere, hvorvidt iværksætterselskabet er den optimale selskabsform for iværksættere.

I den forbindelse er der indledningsvist redegjort for, hvilke motiver iværksættere efterspørger når de skal etablere virksomhed, hvorefter det er anført, at det er faktorer som hæftelsesformen, ingen eller en lav selskabskapital, begrænset lovregulering og lave startomkostninger samt skattemæssige forhold, iværksættere har behov for. I forlængelse af dette afsnit konkluderes det, at enkeltmandsvirksomheden, anpartsselskabsformen og interessentskabet er de selskabsformer iværksætter anvendte mest inden reformændringen af selskabsloven i 2013.

I afhandlingen er der herefter kort redegjort for den generelle evaluering af hele selskabsloven, der blev gennemført i løbet af efteråret 2012 og foråret 2013, hvor der blev foretaget et større antal ændringer af loven. Den mest markante nyskabelse i forbindelse med denne evaluering, er indførelsen af en ny variant af anpartsselskabet – iværksætterselskabet (IVS). Med iværksætterselskabet er formålet opnået, idet det nu er blevet væsentlig nemmere at etablere virksomhed i Danmark, dette kræver blot 1 kr. Iværksætteren har herved større mulighed for frit at vælge, om vedkommende ønsker, at etablere sin virksomhed i personligt regi eller i selskabsform.

Der er tale om en optimal løsning, eftersom iværksættere med IVS'et, gives en rigtig god mulighed for at etablere erhvervsmæssig virksomhed i selskabsform, hvor iværksætterens behov for at kunne starte virksomhed uden at skulle indskyde en bestemt kapital tilgodeses, uden at iværksætteren (som udgangspunkt) risikerer en personlig konkurs, hvis driften ikke holder. Iværksætterselskabet er således en god løsning for de iværksættere, der ikke har et stort kapitalbehov eller ikke kan fremskaffe 50.000 kr. til stiftelse af et anpartsselskab. Endvidere indebærer IVS'et, at flere iværksættere får mulighed for, at afprøve om deres forretningside i praksis er bæredygtigt. Samtidig opnås lovforslagets formål med iværksætterselskabet om, at *”få flere virksomheder over i en lovreguleret selskabsform”*. Desuden kommer Danmark konkurrencemæssigt på linje med andre europæiske lande, ved at vælge at nedsætte kapitalkravet for anpartsselskaber. Indførelsen af en variant af en allerede kendt selskabsform indebærer endvidere, at store ændringer af lovgivningen undgås, idet iværksætterselskabet er underlagt den eksisterende regulering for anpartsselskaber. Samtidig får medkontrahenter m.v. lettere ved at sætte sig ind i reglerne omkring selskabsformen.

En anden fordel ved at anvende et IVS, er at iværksætteren ikke hæfter med sin personlige formue, såfremt det skulle vise sig, at selskabet går konkurs. Det konkluderes dog, at den praktiske

hæftelsesform kan medføre, at iværksætteren kan blive pålagt personlig hæftelse som følge af personlige kationer, hvilket kan udligne forskellen mellem et IVS og drift i personligt regi. Samtidig vil der også blive påkrævet personlig sikkerhedsstillelse for ejeren at et ApS, idet 50.000 kr. i selskabskapital konkluderes som værende en falsk tryghedsfønmelse for kreditorerne.

Såfremt to eller flere ønsker at starte virksomhed sammen, kan IVS'et dog være en bedre løsning, idet deltagerne i et I/S hæfter solidarisk for virksomhedens forpligtelser.

En væsentlig fordel ved indførelse af iværksætterselskabet er dens anvendelsesmuligheder. Afhandlingen finder ikke IVS'et som værende en optimal løsning for produktionsvirksomheder, hvorimod selskabsformen vil være mere optimal i forhold til salg af varer og tjenesteydelser. Da iværksætteren i disse tilfælde formentlig har brug for et større kapitalgrundlag end 1 kr., anses iværksætterselskabet mest optimalt for konsulentarbejde. Samtidig er det en klar fordel, at selskabsformen kan fungere som et holdingselskab samt komplementar i et kapitalkommanditselskab, idet dette giver skatteretlige begunstigelser. Det konkluderes i den forbindelse dog, at denne anvendelsesmulighed ikke ses i overensstemmelse med formålet og således vil være en akilleshæl for samfundet.

Af afhandlingen udledes, at der også er ulemper ved iværksætterselskabet. For det første kan det sammenfattes at det lave kapitalkrav medfører, at iværksætterselskabet ikke kan stiftes ved apportindskud. Herudover kan selskabet alene stiftes manuelt, hvilket medfører en længere sagsbehandlingstid i Erhvervsstyrelsen. Stiftelsesomkostningerne er desuden højere end for et personselskab. Yderligere stilles der flere regnskabsmæssige krav til et IVS end et personselskab og årsrapporten skal tillige offentliggøres. Når det sammenfattes, at personselskaber kun er undergivet få offentlighedskrav, er denne selskabsform at foretrække. Imidlertid er det dog en fordel at IVS'et er gennemsigtigt i forhold til omverdenen.

Uanset at det kan konkluderes, at retssikkerheden er størst ved et iværksætterselskab, idet der i forhold til et personselskab finder en omfattende lovregulering sted i form af selskabsloven, kan det sluttes, at reglerne i SL kan komme til at virke som en uhensigtsmæssig formel ramme omkring selskabet. Selskabsloven indeholder desuden lidt firkantet kun nogle få regler af betydning for et IVS og deltageres løbende samarbejde i øvrigt. Deltagerne i et IVS bliver således i de fleste tilfælde nødt til at udarbejde en ejerftale. Personselskaberne er på den anden side frigjort for begrænsningerne i SL. Det sluttes endvidere, at kontraktsfriheden for et personselskab er et motiv, der peger i retning af at drive sin virksomhed i personligt regi.

Det konkluderes endvidere i afhandlingen, at reglerne om kapitalrekonstruktion efter SL § 119 kan være uhensigtsmæssige for et iværksætterselskab. Desuden er kravet om, at et IVS ikke kan udlodde udbytte førend et beløb på 50.000 kr. er opnået, en stor ulempe. Det sluttes at selskabsdeltagerne ikke kan have nogen interesse i, at være undergivet begrænsninger i den kapitalmæssige handlefrihed, hvilket taler for at anvende et personselskab.

En anden ulempe for iværksætteren er, at IVS'et skal henlægge mindst 25 % af årets resultat, indtil der er opnået et niveau på 50.000 kr., jf. SL § 357 b, stk. 1. Kravet til kapitalopbygning medvirker dog til, at man ikke skal binde ens personlige midler, men kan spare disse op fra overskuddet i stedet. Desuden kan selskabet skattefrit omregistreres til et ApS, efter at der er opnået 50.000 kr. Det sammenfattes dog, at der skal overholdes visse formalia ved denne omdannelse, med deraf ekstra omkostninger til følge. Kravet er imidlertid indsat for at undgå misbrug.

Ud fra nærværende afhandling ses det, at iværksætterselskabet har været under stor kritik og det har været debatteret hvorvidt vi i Danmark, har behov for en sådan selskabsform, idet mange gør gældende, at der med reformændringen, blot er tale om symbolpolitik.

Ulempen ved at et IVS alene hæfter med 1 kr. er, at det lave kapitalkrav samt den begrænsede hæftelse medvirker til, at IVS'et i visse kredse opfattes mindre seriøs og professionelt, hvilket i sidste ende kan føre til, at selskabet kan have svært ved at skaffe kredit eller sågar samarbejdspartnere. Påstanden er, at når man ikke tør satse 50.000 kr. eller ikke kan fremskaffe denne sum, tror man ikke på sit projekt. Det lave kapitalkrav har samtidig været en afgørende faktor for, at kritikere har påstået, at selskabsformen kan misbruges til svindel. På den anden side konkluderes det, at der er indført ambitiøse tiltag til at sikre, at iværksætterselskabet ikke anvendes i misbrugstilfælde. Her skal det nævnes, at reglerne om et forsvarligt kapitalberedskab finder anvendelse for et IVS. Samtidig kan andre selskabsformer end et iværksætterselskab gå konkurs.

Ud fra en skattemæssig synsvinkel kan det endvidere konkluderes, at det i de fleste tilfælde vil være mest fordelagtigt at drive virksomhed i personligt regi. Eftersom det ikke er et helt utænkeligt scenarie, at virksomheden drives med underskud de første driftsår, vil denne situation bedst kunne tilgodeses ved at anvende virksomhedsskatteordningens regler, hvor man samtidig kombinerer disse med de fordele der følger af underskudsfræmførsel- og modregningsreglerne i PSL § 13. Såfremt virksomheden drives med et overskud, vil det dog være en fordel at anvende et IVS, idet indkomsten alene beskattes med 24,5 %. Anpartshaveren pålægges på den anden side aktieavancebeskatning ved udlodning af udbytte. Imidlertid er det en skattemæssig fordel at kunne anvende et holdingselskab.

Ud fra en samlet betragtning må det afslutningsvist konkluderes, at der er betydelige problemstillinger knyttet til iværksætterselskabet i dens nuværende form. Det konkluderes dog i den forbindelse, at iværksætterselskabet er en god løsning for de iværksættere der har finansielle problemer eller ikke har behov for et stort kapitalgrundlag ved drift af virksomhed. Til gengæld kan det ud fra de behov iværksættere efterspørger, samt på baggrund af analysen og sammenligningen med de andre selskabsformer fastslås, at en iværksætter opnår de samme fordele og i visse tilfælde også bedre fordele, ved at etablere sin virksomhed i personligt regi.

6.2. Perspektivering

Som anført i afhandlingen, har iværksætterselskabet været genstand for stor kritik. Det kan i den forbindelse ikke udelukkes at afskaffelsen af S.m.b.a.-selskabsformen indtager en vigtig rolle i kritikken af iværksætterselskabet, idet de to selskabsformer ligner hinanden på mange områder.

Incitamentet for at vælge at etablere et S.m.b.a. er, at selskabsformen ikke er reguleret af selskabsloven, men af LEV, der kun sætter enkelte materielle rammer for selskabet. Dette er en klar fordel for den erhvervsdrivende, idet selskabsformen herved er mindre administrativ tung end kapital-selskaber reguleret af SL, hvilket giver mulighed for en vis fleksibilitet. Det afgørende incitament for at vælge at etablere et S.m.b.a., er som navnet antyder, dog at der intet krav findes til kapitalen og desuden hæfter selskabsdeltagerne begrænset for virksomhedens forpligtelser, præcis som med et iværksætterselskab. Det er dog vigtigt i den forbindelse, at bemærke, at den i realiteten manglende lovregulering har medvirket til, at selskabsformen i dag har et noget blakket ry. Selvom selskabsformen i forhold til eksempelvis et ApS har været konkurrencedygtig i tilknytning til mindstekapitalkrav og fleksibilitet, har de nævnte fordele for S.m.b.a.'er imidlertid medført nogle u hensigtsmæssige retlige konsekvenser for iværksættere, men også for andre interesserede i virksomhederne.

En af ulemperne er, at der synes at foreligge en stor usikkerhed omkring hvilke regler der gælder for S.m.b.a.'er. Selvom S.m.b.a.'er direkte er omfattet af LEV, indeholder denne lov som nævnt ingen regulering af de centrale selskabsretlige spørgsmål, f.eks. om deltagerens interne forhold. S.m.b.a.'er har endvidere kunnet etableres uden at skulle efterleve ledelseskrav og det grund-

læggende princip om forsvarligt kapitalberedskab m.v., som ellers gælder for et iværksætterselskab, hvorfor det i den forbindelse er lettere at gøre ansvar gældende overfor ledelsen i et IVS, såfremt IVS'et skulle gå konkurs. Denne manglende gennemsigtighed som det afstedkommer, medfører at retsstillingen for S.m.b.a.'er har været tvivlsom og uklar.¹⁴⁰ Dette har som konsekvens skabt en mistillid hos dem med interesse i virksomheden. Flere sagkyndige har således også i løbet af de seneste år, udtrykt bekymring over denne virksomhedsform. Blandt andet advarede SØ- og handelsrets dommer Torben Kuld Hansen overfor Jyllands-Posten tilbage i marts 2012, at S.m.b.a.-selskaberne kunne udvikle sig til en ny selskabstømmerskandale i stil med den fra 1980'erne.¹⁴¹ Selskabsformen har endvidere længe været genstand for kritik, eftersom der har været en række eksempler på, at selskabet har været udnyttet til svindel.¹⁴² Det har desuden været fremhævet, at en stor del af de S.m.b.a.'er der stiftes, meget hurtigt bliver erklæret konkurs eller tvangsopløses.¹⁴³

Henset til at IVS'et til forveksling ligner et SMBA, kunne det give anledning til frygt for, at samme problemstillinger vil opstå i forbindelse med indførelsen af iværksætterselskabet. I den forbindelse skal det anføres, at det var Regeringens mål, at få flere virksomheder over i en lovreguleret form, fordi man var imod at S.m.b.a.'et var ulovreguleret. På den anden side, kan man stille spørgsmålstegn ved, om selskabsloven overhovedet evner at opfylde iværksætterens behov. Som det anføres ovenfor i afsnit 5.2.1. tilgodeser selskabsloven ikke umiddelbart små- og mellemstore virksomheder, men derimod store velkonsoliderede selskaber. Spørgsmålet er i den henseende om det ikke var bedre, at ændre selskabsloven for anpartsselskaber.

Selskabsloven indeholder en omfattende materiel lovregulering af stiftelsen af selskabet, kapitalandelene, kapitalen, ledelsen, overskudsfordeling samt om likvidation.¹⁴⁴ Disse omfatter i alt 375 paragraffer. Selvom loven dog er opdelt i kapitler, er det svært at få et overblik over, hvilke regler der netop gælder for anpartsselskaber og herunder nu også IVS'er. En mulig løsning for at tilpasse selskabslovens regler til iværksætternes behov kunne for eksempel være, at man gik tilbage til det gamle to-lovs-system.

Når der for iværksætterselskaber kun er tale om én eller få ejere, kunne man i stedet også overveje, om iværksætternes behov bedre kunne tilgodeses gennem en anvendelse af en egentlig byggeklodsmodel, som den der finder anvendelse efter ÅRL, hvor virksomhederne opdeles i regnskabsklasser, jf. ÅRL § 7. Ejeren af et ApS skal således kun sætte sig ind i de bestemmelser der er tilknyttet størrelsen af deres virksomhed og således ikke læse hele loven. Med reformændringen i 2009 anbefalede Moderniseringsudvalget herved også, at der blev udarbejdet en vejledning til brug for især de små anpartsselskaber, sådan at disse selskaber nemt kunne få skabt et overblik.¹⁴⁵ Denne vejledning blev dog aldrig udsendt af Erhvervsstyrelsen. Imidlertid kunne man i forhold til ovenstående betragtning sige, at tiden nu kan være inde til, at selskabslovens regler bliver tilgodeset iværksættere.

¹⁴⁰ Jf. Fode/Munck: Valg af selskabsform, s. 322.

¹⁴¹Jf. Brahm, Kristoffer; Jesper Høberg: "Omstridte selskaber lukkes på stribe", finans.dk, 19. marts 2012. <http://finans.dk/live/erhverv/ECE4656327/Omstridte-selskaber-lukkes-p%C3%A5-stribe/>

¹⁴² Ibid.

¹⁴³ Jf. *Lovforslag som fremsat ad L 152, Til nr. 190, s. 108.*

¹⁴⁴ Jf. Fode/Munck: Valg af selskabsform, s. 165.

¹⁴⁵ Jf. Betænkning 1498/2008, s. 32.

7. Litteraturliste

Bøger:

- Andersen, Paul Krüger: Aktie- og anpartsselskabsret, Kapitalselskaber, 12. Reviderede udgave, Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 2013. (*Krüger Andersen: Aktie- og anpartsselskabsret*)
- Christensen, Jan Schans: Kapitalselskaber, Aktie- og anpartsselskabsret, 3. udgave/2.oplag, Thomson Reuters, 2011 (2009). (*Schans Christensen: Kapitalselskaber*)
- Fode, Carsten & Noe Munck: Valg af selskabsform & omstrukturering af selskaber, 3. udgave, Karnov Group Denmark A/S, 2012. (*Fode/Munck: Valg af selskabsform*)
- Gomard, Bernhard & Peer Schaumburg-Müller: Kapitalselskaber, Aktie- og anpartsselskaber, 7. udgave, Jurist- og Økonomforbundets forlag, 2013. (*Gomard/ Schaumburg-Müller: Kapitalselskaber*)
- Munck, Noe & Lars Hedegaard Kristensen: Selskabsformerne – lærebog i selskabsret, 6. udgave, Jurist- og Økonomforbundets forlag, 2010. (*Munck/Kristensen: Selskabsformerne*)
- Neville, Mette & Karsten Engsig Sørensen (red.): Selskaber, aktuelle emner, 1. udgave, Jurist- og økonom forbundets forlag, 2013. (*Neville/Sørensen: Selskaber*)
- Pedersen, Jan; Siggard, Kurt; Winther-Sørensen, Niels; Bundgaard, Jakob; Jeppesen, Inge Langhave; Kerzel, Malene; Ferniss, Jane; Eriksen, Claus Hedegaard & Wittendorff, Jens: Skatteretten 2, 6. udgave, Karnov Group, 2013. (*Jan Pedersen (red.): Skatteret II*)
- Schaumburg-Müller, Peer & Erik Werlauff: Selskabsloven med kommentarer, 2. udgave, 1. oplæg, Jurist- og økonom forbundets forlag, 2014. (*Schaumburg-Müller/Werlauff: Selskabsloven med kommentarer*)

Artikler

- Andersen, Eva; Brahm, Kristoffer; Høberg Jesper: "Fattigmandsselskaber får kold skulder", epn.dk, 28. Januar 2013. ("*Fattigmandsselskaber får kold skulder*")
- Anders Østerby Mønsted: "Iværksætterselskaber kan få en kort levetid", Morgenavisen Jyllandsposten, Erhverv & Økonomi, 5. maj. 2014, s. 4-5. ("*Iværksætterselskaber kan få en kort levetid*")
- Anders Østerby Mønsted: "Ny selskabsform har ingen effekt", Morgenavisen Jyllandsposten, Erhverv & Økonomi, 5. maj. 2014, s. 1 (4-5). ("*Ny selskabsform har ingen effekt*")
- Brahm, Kristoffer; Jesper Høberg: "Omstridte selskaber lukkes på stribe", finans.dk, 19. marts 2012.
- Casper Blom: "Hvorfor 'iværksættere-selskaber' er en dårlig idé", www.casperblom.dk, 22. januar 2013.
- Jacob Tøjner: "GUIDE: Hvad er et iværksætterselskab?", Blog om selskabsforhold, www.ditselskab.dk
- Lene Rosenmeier: "Iværksættere uden penge", Advokaten nr. 2, marts 2013, Advokat Samfundet, side 22. (*Advokaten nr. 2, 2013*)
- Lilja, Troels Michael: Iværksætterselskaber – nøglen til en konkurrencedygtig dansk selskabsret?, Ugeskrift for Retsvæsen, 2013B, s. 141. (*U.2013B.141*)
- Lilja, Troels Michael: Iværksætterselskabet; ny anpartsselskabsvariant – so ein Ding müssen wir auch haben..., Nordisk tidsskrift for selskabsret, 2013, nr. 1/2, s. 80-89. (*NTS 2013:1:2*)
- Malthe Bjørn Koustrup Merrild: "Professor: det er blevet meget lettere at være iværksætter i Danmark", navisen.dk, 9. Oktober 2014.

- Maria Præst: ”Voxpop: Velkommen til de nye 1-krone-selskaber”, Medlemsmagasin for FSR – danske revisorer, maj 2014, nr. 2: s. 16-17. (*Medlemsmagasin for FSR – danske revisorer*)
- Neville, Mette & Karsten Engsig Sørensen: Styrkelse af iværksætteri – en ny selskabsretlig dagsorden?, Nordisk tidsskrift for selskabsret, 2012, nr. 2, s.18-68. (*NTS 2012:2*)
- Neville, Mette & Karsten Engsig Sørensen: ”S.m.b.a. – det ideelle iværksætterselskab?” i Niels Fenger (red.), ”Festskrift til Erik Werlauff”, 1. udgave, Jurist- og Økonomforbundets forlag, 2012, s. 349-404. (*Neville & Sørensen: Festskrift til Werlauff*)
- Nicolai Bang: ”504 iværksættere venter på svar”, Finans.dk, 24. februar 2014.
- Nicolai Bang: ”Experian: ”Ny selskabslov fostrer svindlere”, Finans.dk, 16. april 2014. (”Ny selskabslov fostrer svindlere”, 2014.)
- Peter Krüger Andersen: ”Er selskabsformen IVS som at have et badge med teksten ”Ny i job” ”, blog på trendsonline.dk, 19. juni 2013.
- Seehausen, Jesper: Ændring af selskabsloven m.v. – de væsentligste ændringer for revisorer, bragt i Revision & Regnskabsvæsen, 2013, nr. 8, s. 22-46.
- Thomas Jørgen Seerup: ”Selskabs-eksplosion: En mand har startet 88 virksomheder på 90 dage”, finans.tv2.dk, 16. april 2014.
- Thomas Riise: ”Iværksætterselskabet”, nyhedsbrev på hjemmeside, Lassen Ricard Advokat-aktieselskab. Ref. 03443/000187.
- Hans Jeppesen: ”Iværksætterselskaber”, nyhedsbrev, Kirk Larsen Ascanius.

Domme:

- C-212/97, jf. U.2000.1079H.

Lovgivning:

- Selskabsloven: Lov nr. 470 af 12. juni 2009 om aktie- og anpartsselskaber.
- Lov om ændring af selskabsloven, lov om visse erhvervsdrivende virksomheder, årsregnskabsloven og lov om Det Centrale Virksomhedsregister: Lov nr. 616 af 12. juni 2013.
- Lov nr. 149 af 10.04.1922 om indkomstskat til staten, med senere ændringer.
- Lovbekendtgørelse nr. 143 af 08.02.2011 om indkomstskat for personer m.v., med senere ændringer.

Lovforslag og lovbekendtgørelser:

- Lovforslag nr. 152 af 16. maj 2013 til Lov om ændring af selskabsloven, lov om visse erhvervsdrivende virksomheder, årsregnskabsloven og lov om Det Centrale Virksomhedsregister.
- Lovforslag som fremsat L 152, den 27. februar 2013 af erhvervs- og vækstministeren, ”Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser”. (*Lovforslag som fremsat ad L 152.*)

Betænkninger:

- ”Modernisering af selskabsretten”, Betænkning nr. 1498, november 2008, Økonomi- og Erhvervsministeriet, Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, s. 15. (*Betænkning 1449/2008*)
- Høringsnotat ad L 152 – Forslag til ændring af selskabsloven, lov om visse erhvervsdrivende virksomheder, årsregnskabsloven og lov om Det Centrale Virksomhedsregister, 26. februar 2013, Erhvervs- og Vækstministeriet. (*Høringsnotat ad L 152*)
- Høringsudkast ad L 152 - Høring vedrørende forslag til lov om ændring af selskabsloven, 19. december 2012, Erhvervsstyrelsen. (*Høringsudkast ad L 152*)

- Høringsnotat ad L 170 – Høringsnotat vedrørende udkast til forslag til lov om aktie- og anpartsselskaber (L 170), 19. marts 2009, Økonomi- og Erhvervsministeriet. (*Høringsnotat ad L 170*)

Vejledninger:

- Vejledning om etablering af et iværksætterselskab (IVS), udgivet af Erhvervsstyrelsen i januar 2014. (Vejledningen er opdateret i juli 2014) (*Erhvervsstyrelsens vejledning, 2014*) <http://erhvervsstyrelsen.dk/file/437960/vejledning-om-ivs.pdf>
- Vejledning om EGEN-erklæring ved stiftelse af et iværksætterselskab (IVS), udgivet af Erhvervsstyrelsen i december 2013. (Vejledningen er opdateret i februar 2014) <http://erhvervsstyrelsen.dk/file/435340/VEJLEDNING-OM-EGEN-erklæring-11122013.pdf>
- Vejledning om stiftelsesdokument og vedtægter for et iværksætterselskab (IVS), udgivet af Erhvervsstyrelsen i januar 2014. <http://erhvervsstyrelsen.dk/file/441740/vejledning-om-stiftelsesdokument-og-vedtaegter-13012014-3.pdf>

Øvrige internetsider:

- <http://www.jura-guide.dk>
- <http://startvaekst.dk/virksomhedsformer>
- <https://www.skat.dk>
- www.erst.dk
- www.danmarksstatistik.dk
- www.evm.dk

8. Oversigt over anvendte forkortelser¹⁴⁶

<i>ABL</i>	Aktieavancebeskatningsloven
<i>AM-bidrag</i>	Arbejdsmarkedsbidrag
<i>ApS</i>	Anpartsselskab
<i>A/S</i>	Aktieselskab
<i>ASL</i>	Aktieselskabsloven
<i>CVR</i>	Det centrale virksomhedsregister
<i>GmbH</i>	Gesellschaft mit beschränkter Haftung
<i>I/S</i>	Interessentskab
<i>IVS</i>	Iværksætterselskab
<i>LEV</i>	Erhvervsvirksomhedsloven
<i>LL</i>	Ligningsloven
<i>LTD</i>	Private Limited Company
<i>NTS</i>	Nordisk Tidsskrift for Selskabsret
<i>PSL</i>	Personskatteloven
<i>Personsselskaber m.v.</i>	Enkeltmandsvirksomhed og interessentskab

¹⁴⁶ Forkortelsen til bøger og artikler m.v. der er blevet anvendt mere end én gang, forkortes, for klarhedens skyld, oppe under litteraturlisten.

<i>SL</i>	Selskabsloven
<i>SEL</i>	Selskabsskatteloven
<i>S.m.b.a.</i>	Selskab med begrænset ansvar
Smh. med	”Sammenholdt med”
<i>TEUF</i>	Traktaten om den Europæiske Unions Funktionsmåde
<i>UfR</i>	Ugeskrift for Retsvæsen
<i>VSL</i>	Virksomhedsskatteloven
<i>ÅRL</i>	Årsregnskabsloven